

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezno številko se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Snisi in dopisi se pošiljajo: Uredništva „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištva „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 21.

V Ljubljani, dne 27. maja 1915.

Leto XXVIII.

Naša vojska.

Kar se je že nekaj tednov sem moglo slutiti iz naših poročil o Italiji, to je postalo sedaj dejstvo: **Naš 33letni zaveznik nam je napovedal vojsko.** Naš cesar je pisal na binkoštno nedeljo svojim narodom pismo, katerega prvi stavek se glasi: **Kralj italijanski mi je napovedal vojsko.** — Z nobenimi besedami bi ne mogel naš presvetli vladar bolj označiti verolomstva, kakršne v svetovni zgodovini ni para, kot je storil s tem preprostim stavkom. Kralj italijanski mi je napovedal vojsko... Kralj tiste države, ki je v zvezi z nami zrastle do moči; kralj tiste države, katere ljudstvo je prinašalo od nas domov letno milijone in milijone zaslužka; kralj države, ki se je ob naši prizanesljivosti in miroljubnosti bogatila na zemlji v Afriki; kralj države, katere sinovi so pri nas vživali predprave pred lastnimi državnimi otroci. Ta država je padla sedaj naši za hrbet z bodalom — prav po laški navadi.

Že leta sem je živel med našim ljudstvom prepričanje, da bo prišlo tako. Ljudska duša je slutila več in globočje, kot so slutili diplomatje. Nihče pa ni slutil, da bo prišlo to takrat, ko bodo krvaveli naši sinovi in očetje na bojiščih proti Rusom, Srbom, Francozom in Angležem...

Skoraj deset mesecev že teče kri po Evropi v potokih. Vse gorje svetovnega klanja smo morali že prestati. Srca so nam trepetala po dnevu miru — pa se je šele pričela — **naša vojska!** **Za našo zemljo in za našo vero se gre.**

Niti Rus, niti Srb nista tekom te vojske nikdar tako jasno povedala, za kaj se jima gre, kot je storil to Lah, ki

je brezsravno kazal pred celim svetom svoje grabežljive roke po slovensko-hrvaški zemlji, nad katero hoče, da zavlada laški framason.

Za vero!

Breznarodni framason je provzročil to vojsko. Zdaj šele, ko je stopil njegov hlapec Lah na plan, je pa pokazal svoje pravo lice. Ne bo dolgo, pa bomo čitali, kaj se bo godilo s svetim očetom v Vatikanu. Kakor hitro bo na strani Lahov samo žarek upanja na zmago, bo storil Lah proti sv. Cerkvi to, kar je storil proti katoliški Avstriji.

Pogumno, neustrašeno so odhajali naši pred desetimi meseci v boj za **cesarja in Avstrijo.** Zdaj pa je prišel čas, ko bo treba vse te lepe lastnosti slovenskega naroda še bolj jasno pokazati, ker zdaj se gre za **cesarja, našo zemljo in našo vero.**

V spomin nam prihajajo vrstice, ki jih je napisala že lansko jesen »Gorenjka« v našem listu v pesmi »Stari oča«:

Bog drži s cesarjem sivim,
ž njim in našo domovino:
maščevana bo Madženta,
maščevan bo Solferino.

Naš bo zmagal, to vam pravim,
naš, ki samo svoje brani.
Da bi še Radecki živel,
da bi zdaj mu stal na strani!

Ej, Radecki s sivo glavo
pa s patnoštrom v veli roci
jo je jahal v boj krvavi: —
Mož, — da ni jih več, otroci!

Zdaj tam gori vojsko vodi,
prosi, da bi Bog pomagal;
in zato se zanesimo:
Naš bo zagotovo zmagal.

Radeckija ni več, ampak duh njegov živi med sinovi tistih slovenskih junakov, katere je on vodil v boj — s patnoštrom v veli roci... Ta duh vstaja zdaj zopet, ko je vstala — **naša vojska. Vojska za cesarja, domovino in vero.**

Nikdar še ni prišlo tako do veljave geslo slovenskega naroda pod zastiavo S. L. S.: **Vse za vero, dom, cesarja!** kot prihaja te dni. V teh velevažnih in resnih trenutkih čutimo v svojih srcih zahvalo onim, ki so navzlic vsem viharjem znali ohraniti v srcih našega ljudstva to geslo, to srčno prepričanje, sveže, mlado, neskajeno.

Zdaj je prišel čas, ko Bog ne vaga, samo cesarjev, temveč tudi narode. Kje ste tisti tam ob naši Adriji, radi katere je moral naš narod mnogo pretrpeti? Meč bolesti je presunil srce našega ljudstva, ko je čitalo pismo sivolasega našega vladarja: Kralj italijanski mi je napovedal vojsko... V tistem trenutku pa se je spomnilo še na enega: jetnika tam v Vatikanu, ki je že dolge mesece noč in dan molil in delal za mir, zdaj je pa objel tudi njega vojni vihar in tudi on bo moral piti iz tega bridkega keliha do dna.

V otročje udani ljubezni do teh dveh mučenikov na prestolih gre naš narod nasproti težkim dnevom, ki ga še čakajo. Pod zastavo: **Vse za vero, dom, cesarja!**

»Zelena kača«.

Zadnjič smo v uvodnem članku pojasnili, kako je nastala zveza z Italijo. Povedali smo tudi, da so se našli v Italiji navzlic tej zvezi vedno ljudje, ki so stremili za tem, da odtrgajo nekaj kosov avstrijske zemlje in jih priklopijo Italiji. Avstrijska vlada je bila nasproti vsem tem pojavom do skrajnosti popustljiva, dasi se napetost ni

prvi nič zamisljivala, temveč je rasla in pučila v laške vladne kroge že takrat, ko je Avstrija napovedala Srbiji vojno. Takrat se je govorilo v Italiji, da če se Avstrija prijavila kaj ozornega na Balkanu, ima Italija pravico zahtevati, da se njeno meje v njeno kraljevino razširijo. To pravico pa ji daje avstrijska pogodba. Mi ne poznamo te pogodbe, toda pa mogoče misliti, da če se Avstrija sama sploh take stvari ne bo mogla, na vsak način pa kaže na to, da se bo Italija uspešno postavila, saj se je v Italiji odprli glavni kipi se zvezovali, da naj se meje avstrijske Avstrije in naj se napravi vojska, da se bo tam prebivalci takoj sosedovali. Ta siva se predla vodi v laškem parlamentu na enoglavje. In sive meje in pa mejea federacija. Ministrski predsednik Salandra je na to, da vladajoča politika: »v Jasni, ko ne je polji Kapovi snopi, in škvala Italia svoje prebivalce najbolj zaupati in spoštovati. Prešla je sama v Italiji, na to, da se ni bilo ali in mlina. Na skrajnem pa se je pridni Italija. Laška vladar se je položila na vojno, medtem pa je obkramoval in nima. Nasilje in ... nasilni sovražniki, kakor neki groh ni s sovražnik, ki je povzeli in ... in ... »
 »Mi v Avstriji smo morda malo, malo smo smali rasli, vendar pa smo se zavedali, ki, ima Italija včasih malo? Mi vendar nismo Italiji naš kraljevski in v njemu volji, ni ... ni ... ni ... »
 »S to, da smo se v prvotnem stavku Italiji postavili v Italijo, leta 1848, 1866 in 1869. Samo leta 1872, smo gubili, razvidi, tudi pa smo ... »
 »Italija je imela vse Ljubljane in ... »
 »Mi im, torej, nisimo nikoli ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »

sonsko delo v Italiji. Laški socialno-demokratski časopis »Avanti« pa je pisal: »Le malo časopisov je poročalo, da se je vršilo v Rimu zborovanje vseh laških frimasonskih loč. Tudi dobro v skrivnosti vpejani časopisi, ki poročajo natančno o vseh malenkostih, molče o tem zborovanju. To je razumljivo. Nežela ne sme vedeti, kdo goni kolo »domekoljubnih« šepirij, kdo piha v lajske vojakijske strasti. Zato molče o posvetovanju vsakega kačca. Na tem zborovanju se je živahno razpravljalo o vojski, tako da je postala ista mnogobitna. Italijanska frimasonstvo je za vojsko. Ono je bilo vedno za vojsko.

Nemški socialnodemokratski časopis »Münchener Post« je pisal, da če bi se naskočil enkrat zopet mir, bo las, da bolje pred vse javnostje govorijo v svoj razumljivosti posvetovanjih laških in frimasonskih frimasonov, katerih skrivnosti in njih znanega temeljna se pokaže do nas. Strme se to, ko se bo videlo, kaj se skriva za »domekoljubne« kranke in ljudi.

Franција je tudi vseh svetovnih frimasonskih loč. Nje glavno mesto ne sme biti videno — nje kraljstvo. Če pa frimasonov vojska na vojski, pravi, tudi samo avstrijske Avstrije, lemo, volji, da bose volji na Italiji in, pa ... »
 »Odravnje ... »
 »Italija je ... »
 »Italija je ... »
 »Italija je ... »

Frimasonstvo v Italiji je bogato politična francoska in angleška buržuja in pa volja svetovna kraljstva. Zlati se najprej nje imenovan narodnjaki, njeim republikanci, volji in, pa ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »

Pogodba

Kakor smo že prej omenili, o laški vladi se ni imo con negotijano ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »

ti Italiji na velikanske žrtve. Ker so pri teh udeležene tudi dežele, v katerih prebivajo Slovenci, naj navedemo, kaj je hotela naša vlada dati Lahom.

1. Oni del Tirolske, kjer prebivajo Italijani, se odstopi.
2. Ravnotako zapadni breg Soče, v kolikor ima italijansko prebivalstvo in mesto Gradsko.
3. Mesto Trst postane svobodno mesto in dobi poleg italijanske univerze tudi tako mestno upravo, ki se govavlja italijanski značaj mesta.
4. Prizna se italijanska nadvlada nad Valono in k nji spadajo zemlje.
5. Avstrija izjavi, da nima v Albaniji političnih namenov.
6. Na narodne zahteve italijanskih državljanov v Avstriji se bo posebno obravnavo.
7. Avstrija proglasi pomiritev na vojaške in politične zbornice, ki se iz teh krajev.
8. Objavi se, da se bo dobrohotno obravnavo na nadaljnje delje Italije v vseh vprašanjih, ki vstopijo na dogovor.
9. Po sklepu te pogodbe se bo Avstrija svedela upravlja o teh odcepih.
10. Ustanovi se mešana komisija, ki bodo obravnavala političnost gladi odsegov.
11. Po sklepu tega dogovora se avstrijski vojski, ki se črta v teh odcepih, ne bodo več pohajevali tope.

Nasprotno temu je Avstrija nabavila od Italije:

1. Da ostane neuvrščena vse na vojske v političnem in gospodarskem oziru.
2. Da postoj prostje ceste na Balkanu.
3. Italija se obzira nadaljnji odločitimi.
4. Pogodba med Avstrijo in Italijo glede Albanije se potrdila.
5. Rusija, Francija in Anglija se so odprli Italiji:
6. Tirolsko in Brennerju.
7. Cene Gorjske, predi Italij in ... »
- 8. Cene Primorje, Bura, vse kvadrantske in balnatijske ceste in ... »
- 9. ... »

Italija je to sprejela, in ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »

Tre 21. maja

Če svet se v negotijstvo prebivalci, ki pade avstrija, ki se je stila v ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »

Franција ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »

... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »
 »In, pa se, im, volji, Italijan, ko ... »

udano, kot je bilo to vsled njih prejšnjega vpitja pričakovati.

Vojska je bila torej gotova, četudi še ne napovedana.

Velikanska hinavščina.

Italijanska vlada je morala dobiti vzrok za svoje nepošteno postopanje. Pri tem je bila pa malo izbirčna. Privlekla je na dan stvari, ki so se zgodile že pred devetimi meseci. Te naj bodo vzrok njenemu sedanjemu postopanju. Hinavščina! Italijanska vlada se je šele po devetih spomnila, da se ji ne zdi prav, da ni naša vlada po sarajevskem umoru vprašala italijanske vlade, kako naj postopa. Italijani pravijo, da jih je Avstrija tedaj prezirala. Zakaj se pa niso takoj tedaj oglasili? Zakaj se pa tedaj pred celim svetom zatrjevali, da bodo ostali nevtralni? Odgovor: Zato, ker tedaj še niso bili zmožni in ne pripravljani za vojsko. Čez devet mesecev so se pa postavili — prejšnji naši zavezniki — na stran onih, ki se jim ni zdelo prav, da zahteva Avstrija zadoščenja za sarajevski strašni zločin. — Gliha res vkup štriha!

Sv. oče.

Za nas katoličane je važno, kaj se bo zgodilo s sv. očetom v Vatikanu. Obstoja sicer med Vatikanom in italijansko vlado pogodba, ki jamči svetemu očetu v slučaju vojske mnogo pravic in svobodščin, toda izkušnja sedanje svetovne vojske nas uči, da ni mnogo dati na pogodbe med državami. Poleg tega je treba pomisliti, da vodi vsotvar v Italiji framasonstvo, kateremu je sv. Stolica in sv. oče trn v peti. Pri sv. Stoliči se nahaja več poslanikov držav, ki bodo v vojski z Italijo, med njimi tudi avstrijski poslanik, ali bodo ti lahko ostali na svojih mestih? Ali bodo uživali pravico svobodnega občevanja s svojimi državami? Dvomimo. Nekateri časopisi vedo poročati, da se sv. oče za časa vojske preseli na Špansko. Zadnja poročila pa pravijo, da se je sv. oče odločil, da ostane v Rimu.

Laško ljudstvo.

Ljudje, ki so se pretekli teden vrnili iz Italije v Avstrijo in Nemčijo, pripovedujejo, da je vse to navdušenje za vojsko, o katerem na široko in dolgo poročajo laški časopisi, umetno napravljeno. Laško ljudstvo, zlasti v severni Italiji, ni za vojsko, temveč si želi miru. »Ljudstvo«, o katerem pišejo laški časopisi, je mestna fakinaža, podkupljena od vojnih hujskačev.

Slovenci in Hrvati.

Naravno je, da je med Slovenci in Hrvati završalo, ko se je zvedelo, da steza laška vlada svoje pohlepne roke po deželah, ki so last Slovencev in že nad 600 let združene z habsburško vladarsko hišo. Tako med Slovenci kot med Hrvati so se dvignili veljavni možje, ki kličejo: Roke proč od naše zemlje!

Laške zahteve.

Kaj je pa hotela Italija od Avstrije? Če čitamo to, kar je Avstrija radi ljubega miru bila pripravljena dati Italiji, moramo biti prepričani, da je šla avstro-ogrsko vlada do skrajnosti v svoji popustljivosti. Zdaj pa poglejmo, kaj je pa hotela imeti Italija od Avstrije!

1. Odstopitev južnih Tiril z vsemi ozemlji, ki so pripadala leta 1811. k staremu italijanskemu kraljestvu.

2. Poprava meje v korist Italije na njeni vzhodni strani, všteti Gorico in Gradiško; pri tem bi se končala meja ob morju med Tržičem in Trstom pri Nabrežini. Zraven bi spadal Tolmin, Bovec in Naborjet.

3. Mesto Trst z okolico, ki bi obsegala na severu Nabrežino in na jugu Koper in Pirano, postane avtonomna, neodvisna država. Avstrija se odreče vsej suvereniteti.

4. Avstrija odstopi Italiji otoke okrog Korčule.

5. Italija bo zgoraj imenovane pokrajine takoj zasedla. Trst in njegovo ozemlje Avstrijci takoj zapuste.

6. Avstrija prizna popolno nadvlado Italije nad Valono.

7. Avstrija se popolnoma odpove koristim v Albaniji.

8. Avstrija bo onim prebivalcem odstojenih pokrajin, ki so bili iz vojaških ali političnih razlogov obsojeni, dala popolno pomiloščenje.

9. Italija bo plačala Avstriji 200 milijonov lir v zlatu.

10. Italija ohrani popolno nevtralnost napram Nemčiji in Avstriji tekom cele sedanje vojske.

11. Tekom cele sedanje vojske se odpove Italija, da bi se pozneje kdaj v svojo korist sklicevala na člen 7. in Avstrija se odpove istotako na to glede otočja Dodekanesos.

Razvidno je, da je hotela Italija s temi zahtevami brez vojske zadaviti Avstrijo. Avstrija brez Trsta je hiša brez vrat. Že sama zahteva po Trstu je bila za Avstrijo nesprejemljiva. To je tudi Italija prav dobro vedela, ker so pa njeni framasoni hoteli imeti na vsak način vojske, so stavili take zahteve, o katerih so vedeli, da jih Avstrija ne more sprejeti. Tako je prišlo do vojske, katero je Italija napovedala Avstriji na binkoštno nedeljo, dne 23. t. mes.

Kako je Italija napovedala vojsko.

Besedilo vojne napovedi, ki jo je izročil kraljevi italijanski poslanik c. in kr. zunanjemu ministru, se glasi takole:

Dunaj, 23. maja 1915. V smislu povelj Njegovega Veličanstva kralja, svojega prevzvišenega vladarja, ima čast podpisani kraljevski italijanski poslanik izročiti Njegovi ekscelenci gospodu avstro-ogrskemu zunanjemu ministru naslednje obvestilo:

Dne 4. majnika 1915 so se naznanili c. in kr. vladi tehtni razlogi, radi katerih je Italija, v zaupanju na svoje dobro pravo, proglasila za ničevno in

odslej brezuspešno svojo zvezno pogodbo z Avstro-Ogrsko, ki jo je kršila c. in kr. vlada in s tem dosegla svojo popolno svobodno postopanje v tem oziru.

Trdno odločena, da z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, skrbi za varstvo italijanskih pravic in koristi, se kraljeva vlada ne more odreči svoje dolžnosti, da prične z odredbami proti vsakemu sedanjemu ali bodočemu ogroženju v svrhu izpolnitve narodnih teženj, ki jih ji polagajo dogodki. Njegovo Veličanstvo kralj izjavlja, da se od jutri nadalje smatra v vojnem stanju z Avstro-Ogrsko.

Podpisani se počašča Njegovi ekscelenci zunanjemu ministru istodobno javiti, da se še danes c. in kr. poslaniku v Rimu izroče poverljiva pisma in bi bil Njegovi ekscelenci hvaležen, če se mu izroče njegova.

Podpisan: Avarna.

Naš cesar svojim narodom.

Takoj, ko je bila vojska napovedana, je poslal naš cesar svojim narodom naslednje pismo:

Mojim narodom!

Kralj italijanski mi je napovedal vojno.

Zvestobo je prelomila kraljevina italijanska svojima zaveznikoma, kakor zgodovina ne pozna enakega.

Več nego trideset let je trajala zveza, v kateri je mogla Italija množiti svojo teritorialno posest in se razviti, kakor nikdar ni slutila, sedaj nas je Italija zapustila v uri nevarnosti in je z razvitimi zastavami prešla v tabor naših sovražnikov.

Mi nismo ogrožali Italije, nismo kratili njenega ugleda, nismo se dotaknili njene časti in njenih interesov; vedno smo zvesto izpolnjevali Svoje zavezniške dolžnosti in smo ji nudili Svojo zaščito, ko je šla na bojišče.

Storili smo še več: Ko je začela Italija s svojim pohlepnim očesom gledati čez naše meje, smo bili odločeni za velike in bridke žrtve, za žrtve, ki so posebno bolele Naše očetovsko srce, samo da ohranimo zavezniško razmerje in mir.

Toda pohlepnost Italije, ki je mislila, da je treba izkoristiti trenutek, se ni dala potolažiti.

In tako se mora izpolniti usoda.

Mogočnemu sovražniku na severu so se Moje armade zmagoslavno upirale v desetmesečni gigantični borbi in v najzvestejšem sobojevništvu z vojskami Mojega presvetlega zaveznika.

Novi zavrtni sovražnik na jugu jim ni nov nasprotnik.

Veliki spomini na Novaro, Mortaro, Kustoco in Vis, ki so ponos Moje mladosti, in duh Radeckega, nadvojvode Albrehta in Tegetthoffa, ki še živi v Moji vojni moči na kopnem in na morju, so mi poroki za to, da bomo tudi proti jugu uspešno branili mejo monarhije.

Pozdravljam Moje v boju izkušene zmagonosne čete. Zaupam njim in nji-

hovim voditeljem! Zaupam svojim narodom, kojih brezprimerni požrtvovalnosti gre Moja najiskrenejša očetovska zahvala.

Vsemogočnega pa prosim, da blagoslovi Naše zastave in vzame Našo pravično stvar v svoje milostno varstvo.

Na Dunaju, 23. maja 1915.

Franc Jožef s. r.
Stürgkh s. r.

PODROBNA POROČILA.

Gorica. Občinski svet je razpuščen. Zadeve občinske uprave opravlja tajnik namestništva grof Dandini de Sylva.

Trst. Občinski svet je razpuščen. Prepuščeno je namestniku, da ukrene potrebno za začasno opravljanje poslov občinske uprave. — V Trstu so se vršile dne 23. t. m., ko se je zvedelo o napovedi vojske domoljubne demonstracije proti Italiji.

Pulj. C. kr. okrajno glavarstvo je vse ukrenilo, da je preskrbelo tiste prebivalce mesta, to je znotraj žičnih ovir, ki so upravičeni ostati v Pulju, do dne 22. t. m. zvečer z legitimacijami. Legitimacije so dobile le tiste osebe, ki imajo živil za 6 mesecev in ki so se do 18. maja priglasile pri glavarstvu. Bolnike, ki niso bili zmožni za prevoz, je bilo treba oddati deželni bolnišnici, ki je v rokah vojaštva. Pristaniško poveljstvo si je pridržalo, da vsem v Pulju ostalim osebam, tudi tistim, ki imajo preskrbo, nakaže dela, ki so v korist trdnjavi. Od nedelje dne 23. t. m. zjutraj naprej so iz Pulja odstranili vse osebe, ki nimajo legitimacije.

Še Trst. Odkar je mesto stopilo v središče odločitve, se je čudno izpremenilo. Italijanske simpatije so izginile. Med ljudstvom, tudi Italijani, vlada brezmejna ogorčenost nad vojnimi hujskači. V prvem vojnem ozemlju se je začel pravcati beg pred »osvoboditelji«. Iz Trsta je bežalo 70.000 ljudi v notranjost države. Državna uprava je poskrbela za dobre barake. Vendar pa obili vlaki z begunci vzbujajo usmiljenje. Nепrestano se dogajajo izbruhi sovraštva proti povzročiteljem. Čemu vse to? Kaj hoče Italija? vprašujejo in vprašujejo jokajoče žene.

V Trstu so bile v nedeljo velike demonstracije, ki jih je, kakor se govori, povzročilo ogorčenje vsled zahrbtnega postopanja italijanskih državnikov. Pri teh demonstracijah je bila poškodovana tuja lastnina. Pri palači »Piccolo« stoji baje samo stena, demolirana je »Lega Nazionale«, gledališče Verdi, kavarna »Chiozza«, kavarna »Specchio«, več italijanskih trgovin in hiš. Na raznih krajih so ljudje zažigali. Velik požar je baje pri Sv. Sabi.

Praga. Ko se je izvedelo za napoved vojske, so se pričele velike domoljubne demonstracije.

Dunaj. Oba binkoštna praznika je dunajsko občinstvo prirejalo domoljubne izjave in dajalo na dostojen način

duška svoji ogorčenosti nad zahrbtnim postopanjem Italije.

Rim. Iz Rima se poroča dne 22. t. m.: Po seji zbornice so bili povsod populeni izprevodi. Nosili so zastave in slavili Salandro, Italijo in vojsko. Videle so se zastave vseh držav trojnega sporazuma in zastavi Trsta in Tridenta. Na prsih so nosili demonstranti zeleno-belo-rdeče trakove, osobito ženske. Kričali so tako, da so bili vsi hrpavi. Pred hotelom Peppino Garibaldi se je vršila viharna demonstracija. Vse trgovine so bile zaprte. V izprevodu je korakalo veliko Angležev, Francozov, Rusov, Srbov, mož in žena, ki so jih navdušeno slavili. Tudi poslancev je bilo veliko med demonstranti. Ko se je peljal Sonnino s svojim avtomobilom mimo, so mu priredili burne ovacije. Do polnoči so močno stražili konzulate in poslaništva Avstro-Ogrske, Nemčije in Turčije. Tudi v drugih mestih so prirejali burne demonstracije. Urednika Nemcem prijaznega lista Maruccija so zaprli, ker je baje širil vojaška poročila.

Benetke. Listi poročajo, da ima mesto občutno škodo radi odhoda znatne avstro-ogrške in nemške naselbine in razen tega težko škodo zaradi odpotovanja številnih meščanskih in aristokratskih družin, ki že odhajajo. Mesto postaja vedno žalostnejše, kajti tudi gostilne, prodajalne in industrije so prisiljene, da zapro svoje obrate. Že pred izbruhom vojne je vladala globoka želja, da bi nesreča kmalu prešla.

Nemški poslanik zapustil Rim obenem z avstro-ogrskim poslanikom. Wolffov urad poroča dne 23. t. m.: Italijanska vlada je dala danes po svojem poslaniku vojvodi Avarna avstro-ogrski vladi izjaviti, da se nahaja Italija od polnoči v vojnem stanju z Avstro-Ogrsko. Italijanska vlada je s tem iz trte zvitim napadom proti donavski monarhiji brez pravice in vzroka raztrgala tudi zvezo z Nemčijo. Pogodbeno zvestobno razmerje med Avstro-Ogrsko in nemško državo, katero je orožno bratstvo še tesneje sklenilo, je ostalo na odpadu tretjega zveznega tovariša in njegovemu prehodu v tabor njunih sovražnikov nedotaknjeno. Nemški poslanik knez Bülow je dobil zato naročilo, da zapusti Rim obenem z avstro-ogrskim poslanikom baronom pl. Macchio.

Rumunija ostane nevtralna. V ministrskem svetu dne 22. t. m. so se posvetovali o želji Rusije, da bi napadla Rumunija Avstrijo. Ponudbo Rusije so odločno odklonili in sklenili, da ostane Rumunija strogo nevtralna.

Srbija ostane v defenzivi. Rusija pritiska na Srbijo, da popusti svojo defenzivo in da naj napade Avstrijo. Srbija je odklonila zahtevo Rusije.

Grška proti Italiji. Grška je izjavila: Če nastopi Italija pred Dardanelami, zapusti Grška svoje nevtralnostališče in se pridruži osrednjima državam.

Bolgarija se pogaja s Turčijo. Bolgarija in Turčija se pogajata z ozirom na nov vojni položaj. Pogajanja vodi Rifaat paša. — Ruski poslanik v Belgradu, knez Trubeckoj, je došel v Sofijo s posebnim naročilom ruske vlade.

Ves železniški promet med Avstrijo in Italijo ustavljen. Ves železniški promet med Avstrijo in Italijo je ustavljen. Avstrijski konzuli so došli na švicarska tla.

VOJSKA Z LAHL.

Prvo uradno poročilo o začetnih bojih.

Pri nastopu vojnega stanja so se na posameznih točkah ob tirolski meji pričeli manjši boji. Na primorskem obmejnem ozemlju se je pri obmejnem kraju Strassoldo pokazala italijanska konjenica.

Naša mornarica je v noči, ki je sledila vojni napovedi, od 23. na 24. majnika podvzela boje proti italijanskemu vzhodnemu obrežju med Benetkami in Barlette in je na številnih točkah vojaško važne dele uspešno obstreljevala.

Naša pomorska letala so istočasno metala bombe na lopo zrakoplovov v Chiaralle kakor tudi na vojaške naprave v Jakinu (Ancona) in na arsenal v Benetkah in so povzročila vidno škodo in požare.

Podrobna poročila.

Dunaj, 25. maja, C. kr. kor. urad ob 12. uri 30 minut popoldne:

Danes pred solnčnim vzhodom, torej natančno 12 ur po vojni napovedi od strani Italije je c. in kr. mornarica istočasno izvršila celo vrsto uspešnih akcij na vzhodni obali Italije od Benetk do Barlette (na jugu Italije).

Na Benetke je mornariški letalec zažgal 14 bomb, zažgal arzenal, močno poškodoval enega rušilca torpedov, kolodvor, sode za olje in je metal bombe na hangerje na otoku Lido.

Torpedni rušilec »Scharfschütze« je vdrl v zelo ozki kanal Porto Corsini in se je naenkrat znašel neposredno pred docela zasedenim strelskim jarkom. Velik del popolnoma presenečene posadke je bil postreljen, nakar so še tri velike zakrite obrežne baterije začele silovito streljati iz približno 18 cm topov na križarko »Novara« in torpedni čoln »30«, ki sta ležala pred kanalom. Čoln je bil zadet v častniško obednico, bil je ranjen en mož, in čoln je dobil luknjo. »Novara« je nadaljevala ogenj, da bi pomagala rušilcu in torpednemu rušilcu iz njihovega težavnega položaja, obstreljevala strelski jarek, razrušila eno vojašnico, je pa bila sama zadeta. Linijski poročnik Peršič in 14 mož je mrtvih in več lahko ranjenih. Sovražnikove izgube so pa morda 10- do 20 krat večje. »Scharfschütze« se je vrnil popolnoma nepoškodovan, torpedni čoln št. 30 pa je pripeljal z luknjo v Pulj.

V Brindisiju je oborožena križarka »St. Georg« obstreljevala kolodvor in most.

V Senigaliji je Nj. V. ladja »Zrinski« razrušila železniški most, vodni stolp, pristaniško napravo, kolodvor in en vlak in je zadnjega do polovice in neko bližnje poslopje pa popolnoma požgala.

V Jakinu (Ancona) je sestavni glavni del mornarice obstreljeval vse utrdbe artiljerijskega in kavalerijskega taborišča ladjedelnice, električno centralo, kolodvor, gazometer, skladišče potroleja, semafor in radio brzojavno postajo in je s križnim ognjem povzročil velikansko škodo. Dva parnika v luki sta potopljena. Razbita je tudi ena novozgrajena ladja, ki je čakala v ladjedelnici, da jo ravnokar izpuste v morje. Samo ena lahka baterija in nekaj strojnih pušk se je upiralo dvema rušilcema. Na edini moderni utrdbi »Alfredo Savio« je sicer ob začetku obstreljevanja stalo moštvo pri topovih, toda dva naša letalca, ki sta pripeljala ravno v pravem trenutku, sta jih pregnala tako temeljito, da se niso več vrnili. Ta dva letalca in še neki tretji so zmetali 30 bomb na zrakovno lopo v Chiaravalle na suhi strani in na več vojaških objektov.

Zrakoplov »Citta di Fomara« je zagnal brez uspeha več bomb proti ladji »Zrinski« in je poizkušal napasti odhajajoče brodovje, pa se je kmalu izgubil v daljavo, ko sta priletela dva letalca, ki sta pa že prej vse svoje bombe zmetala. Ravno isti ali morda kak drugi zrakoplov je naša mornarica že ob pol 1. uri ponoči zapazila na pol pota Pulj — Jakin v neposredni smeri, in sicer brez dvoma na potu Pulj. Ko sta pa dve letali, ki sta ga spremljali, pred ognjem topov zbežali, se je zrakoplov tudi takoj obrnil in izginil proti severozahodu in ni, kakor se zdi, našega brodovja niti zapazil.

Nj. V. ladja »Radecki« je obstreljevala železniški most čez reko Ponderza.

Nj. V. ladja »Admiral Spaun« s štirimi rušilci je obstreljevala železniški most čez reko Sinarca, kolodvor in črpalnico itd., v Campo Marino je porušila semafor v Tremiti in je poškodovala onega v Torre di Mileto.

N. V. ladja »Helgoland« s tremi rušilci torpedovk je obstreljevala Viesto in Manfredonina ter je pri Barletti zadela na dva italijanska rušilca, ki ju je takoj začela obstreljevati in zasledovati. Eden je ušel, drugega »Turbina« sta naša rušilca »Csepel« in »Tatra« potisnila proti Pelagosi. Granata ga je zadela v oddelek za stroje in kotle ter je goreča in potaplajoča se obležala, ker ni mogla več voziti. Udal se je. »Csepel«, »Tatra« in »Lika« so rešili 35 mož posadke, med njimi poveljnika, častnika in načelnika strojnega oddelka ter jih ujeli. Reševalna dela sta motili dve iz severovzhoda na 9000 metrov bližajoči se bojni ladji tipa »Vittorio Emanuele« in ena pomožna križarka. V boju, ki je sledil, je bil »Csepel« neznatno zadet; pri tem je bil en mož težko, dva lahko ranjena. Na sovražni ogenj so »Helgoland« in rušilci očividno z dobrim uspehom odgovarjali. Najbližja razdalja 8000 metrov. Po kratkem času so bile naše ladje izven strelske razdalje. Izven navedenih c. in kr. mornarica ni imela nobenih drugih izgub.

Prvo pismo iz italijanskega bojišča.

»Slovenec« je že dne 25. t. m., to je v torek priobčil sledeče zanimivo pismo, ki ga je pisal slovenski topničar,

ki se bori za čast domovine proti izdajalskemu Italijanu:

Ljuba sestra! Smo se že začeli! In veš, kaj so Italijani proti nam poslali? Nekaj dimnikarjev, to je zamorcev iz Afrike. Ti divjaki so nas naskočili, a nagnali smo jih tako, da včeraj in danes niti na spregled ni nobenega več. S to črno svojatjo nas Italijani pač ne bodo! Nam se je zdelo, kakor da bi gledali kak cirkus in smo se na ves glas smejali, ko smo jih nagnali. Pri nas sta dva moža malo opraskana, črnici so pa pustili pet mrtvih na mestu, ostale so pa vlekli s seboj. Imeli so precejšnje izgube. Zdaj rečem samo to: Naprej do zmage! Polentar si bo zapomnil, kdaj je stegnil roko po naši zemlji. Rusi nas že poznajo, sedaj bomo pa še Italijanu pokazali, kaj zna Avstrijec, ko brani svojo drago domovino. Bodite brez skrbi: branili vas bomo do zadnje kaplje krvi. Bog in sreča junaška! Tvoj brat Joško.

Pregled po svetu.

Avstro-Ogrska. Nadvojvoda prestolonaslednik Franc Jožef se je pripeljal dne 16. t. m. s severnega bojišča na Dunaj, da je poročal cesarju. — Kakor poročajo časopisi, je pričakovati od drugega vojnega posojila lep uspeh, ker se vrše visoki in mnogoštevilni podpisi. — Dne 20. t. m. sta bila pri cesarju v avdijenci naš in ogrski ministrski predsednik. — Pretekli teden je zboroval na Dunaju več dni ministrski svet.

Vatikan. Listi poročajo, da so dogodki zadnjega časa silno vplivali na sv. očeta, ki se je do skrajnosti prizadeval, da bi preprečil zlo vojske. — Kakor poročamo na drugem mestu, se je sv. oče odločil, da ostane v Rimu, pač pa je odpotovalo v Švico več vatican. dostojanstvenikov in generalov raznih kongregacij (cerkven. družb). Avstrijski, nemški in bavorski poslaniki pri sv. Stolici so odpotovali iz Rima. — Sv. oče je izdal encikliko, ki razpravlja o pogajanjih med Avstrijo in Italijo.

Nemčija. Ameriška vlada je poslala nemški vladi noto, v kateri ji grozi radi zadnjih dogodkov na morju. — Čez London se poroča iz Kapstadta: Nemška podjetja v raznih mestih Južne Afrike so bila skoro vsa popolnoma uničena. V Kapstadtu samem znaša na nemški lastnini povzročena škoda 25 milijonov frankov. Tudi v vseh drugih mestih je škoda zelo velika.

Italija. Listi poročajo, da so zadnji dogodki tako vplivali na laškega kralja, da je obolel. — Ljudstvo v Rimu navdušeno pozdravlja laško kraljico, kadar se pelje na izprehod. — Vsem listom je prepovedano poročati o zborovanjih, ki so se vršila proti vojski. — Tudi Giolitti, o katerem se pričakovalo, da se mu bo posrečilo prepričati vojsko, se je spreobrnil in napisal v svojem listu sledeče kesanje: Bodi bodočnost popolnoma drugačna, kakor se

jaz bojim. Naj dokaže zmaga Italije, da sem napačno sodil, da je bilo vse moje diplomatično delo napačno vsled pretrujenih možganov in boječega srca. — Listi poročajo, da so iz Pariza poslali na Laško dne 16. t. m. 70 milijonov za vojskine demonstracije. Znaní d'Annunzio je dobil baje za svoje hujskarije en cel milijon lir. — Socialni demokratje so napovedali prej splošno stavko za slučaj vojske. Zdaj pa ni ničesar slišati o tem. Bodo pač taki kot so bili drugod; zatajili bodo sebe in svoja načela. — Italija bo dobila od Anglije 3000 milijonov posojila ali podpore za vojsko. Najbrže bodo pa to judožni groši, za katere je šla Italija v boj proti svojemu 33letnemu zavezniku. Juda si je kupil s svojimi srebrniki vrv; naj bi se tudi Italiji tako zgodilo. — Zanimivo je izvedeti, da so bili pri seji laške zbornice dne 20. t. m. kot navzoči tudi avstrijski poslanci laške stranke Pitacco, Hortis in Baltisti. — Iz nekaterih laških mest se poroča, da so se rezervisti puntali oditi pod orožje.

Francija. Socialistični poslanec Thomas je bil imenovan za državnega vojnega podtajnika. Poverili so mu vodstvo nekega oddelka vojnega ministrstva. Potemtakem se ne bo prav nič za čuditi, če se bo morda kmalu čitalo, da je postal kakšen socialno demokratski poslanec celo — vojni minister! — Zbornica je nanovo dovolila 467 milijonov 801.020 frankov za vojne namene. Zbornica je nadalje odobrila predlogo glede uvažanja letnih 120.000 ton zmrznjenega mesa za dobo pet let za prehranitev vojaštva, končno zakonsko predlogo, da se vladi otvori kredit v znesku 150 milijonov frankov ter ji s tem omogoči nakup žita za preskrbo civilnega prebivalstva.

Anglija. Na Angleškem namerava vojni ministerstvo tako preurediti, da bodo prišli vanj tudi zastopniki opozicije in socialističnih strank. Na Francoskem in v Belgiji so soc. demokrati ministri. Zakaj bi še na Angleškem ne bili? — Na Angleškem sta trčila dne 23. t. m. dva, z vojniki napolnjena vlaka, skupaj; ubitih je 50, ranjenih pa 300 vojakov.

Švica. Švicarski zvezni svet je za ojačanje obmejne brambe mobiliziral še eno armadno divizijo.

Rusija. V Petrogradu razsaja strašna draginja, vsled katere osobito delavstvo veliko trpi. Vlada je zato svetovala tvorničarjem, naj povišajo po možnosti plače delavstvu in naj se izogibajo sporov z delavci. — Car je šel pretekli teden zopet na fronto. Car je ukazal, da se svojem tistih vojakov, o katerih se je izkazalo, da so brez boja izročili orožje, odtegne vojna podpora. — Vsi socialistični ruski listi v ruskih zahodnih gubernijah so prepovedani. V Petrogradu so zaprli 500 predsednikov skoro vseh delavskih organizacij. Dolže jih revolucionarne zarote.

Srbija. Angleški listi poročajo, da je daroval amerik. milijarder Rockefeller srbskemu Rdečemu križu 35 mil. frankov. — Dne 17. t. m. se je med avstrijskim in srbskim topništvo vršil ljut

dvoboj. Srbi so otvorili kanonado, ko so opazili premikanje avstrijskih čet na sosednem gorovju, pa so morali svoj ogenj ustaviti, ko so pričeli odgovarjati avstrijski topovi. — Srbija zanikuje vesti o krizi Pasičevega kabineta in pravi, da so brez vsake podlage. Prav tako zanikuje poročilo, da se je med Srbijo in Italijo dosegel sporazum o jadranskem vprašanju. — Poročajo, da pegasti legar v Srbiji pojenjuje.

Bolgarija. »Pesti Hirlap« obelodanuje razgovor z bolgarskim vojnim ministrom, ki je rekel: Za javnost imam samo en stavek: Naša vojska je pripravljena in čaka samo na povelje. Stori-li smo vse, kar je bilo potrebno; drugo je stvar politike. — List »Dnevnik« v Sofiji je priobčil članek, v katerem se zavzema za zvezo Bolgarije z Italijo in Rumunijo.

Rumunija. Pričakuje se, da poda ministru v nekaterih dneh izjavo, v kateri pojasni vlada svoje stališče glede na nov položaj, ki je nastal vsled avstro-italijanske vojske. S poučene strani se izjavlja, da niso utemeljena poročila, ki jih glede na stališče Rumunije širi časopisje trosporazuma. Ministrska izjava brezdvomno zopet ponovi trdno voljo rumunske vlade, da hoče ostati nevtralna. Poučeni krogi izjavljajo: izključeno je, da bi obstajali kakšni obvezni dogovori med Bukareštom in Rimom za slučaj, če se Italija udeleži vojske. Prebivalstvo zdaj sploh ni prijazno trosporazumu, če izvzamemo gotovo plast prebivalstva. Velika nemško avstrijska zmaga nad Rusi je tudi tu ugodno vplivala na vojne želje posameznih strank.

Japonska. Petrograjska brzojavna agentura poroča: Trojni sporazum nastopi zopet v Tokiju za to, da bi Japonska napovedala Turčiji vojsko, česar še ni storila.

Portugalska. Kakor smo že zadnjič poročali, je izbruhnila na Portugalskem revolucija. Glasom vesti iz Lizbone je vzrok revolucionarnemu gibanju, ki je nepričakovano izbruhnilo 14. t. m. ponoči, ta, da se je ministru obdolžilo, da je napram monarhistom preveč ponustljivo ter da s tem škoduje koristim republike. S podporo demokratičnih meščanov se je ustanovil revolucionarni odbor, ki se je postavil na čelo mornarice in deloma vojske na kopnem. Odbor je pozval vlado, da naj odstopi. V Tagu zasidrane ladje so več ur obstreljevale mesto, baterije s kopnega pa so odgovarjale na ogenj. Ladje niso poškodovane, pač pa je bilo mnogo žrtev in težkih poškodb na kopnem, in sicer na javnih in zasebnih sloopjih. Istodobno so bili spopadi med vladi zvestimi četami in med revolucionarji. Ranjenih je zelo mnogo oseb, mrtvih je okrog sto ljudi. Tudi v Oportu in Santaremu so bili izgredi. — Iz Lizbone se poroča, da so trajali boji 14. t. m. nepretrgoma tri cele ure ter se jih je udeleževala razen infanterije in konjenice tudi artiljerija. Revolucija je bila naperjena proti vladni diktaturi, kar je izhajalo iz klicev proti njej. Šte-

vilo ranjenih je zelo veliko ter je v bolnišnicah zmanjkalo prostora, nakar so ranjencem priredili ležišča v vojašnicah. Tudi število mrtvih je zelo veliko, a se zamočuje. — Političen položaj na Portugalskem je zdaj tak: Demokrati so na vrhu, a ugledni republikanci obsojajo zadnje dogodke in izjavljajo, da zapuste politično torišče. Monarhisti hočejo vreči novo ministrstvo. Ujete ministre bodo sodili po postavi o odgovornosti ministrov. Nemiri lahko vsak čas zopet izbruhnijo. »Correo Espanol« poroča, da je dokazano, da je Anglija povzročila zadnjo vstajo, ker general Castro ni bil za to, da bi se Portugalska vojskovala za Angleže.

Svetovna vojska.

VOJSKA Z RUSI.

Po zadnjem uspešnem prodiranju naših čet v Galiciji je položaj na tem bojišču zdaj sledeči: Karpati so oproščeni Rusov, ki so se morali umakniti nazaj; Galicija je pa prosta Rusov od Krakova do reke San, na kateri leži trdnjava Przemysl, okrog katere se vrše zdaj boji. Na ta način je torej polovica Galicije zopet v naših rokah.

Rusi se pred našimi armadami ne umikajo več, temveč so se jim postavili nasproti in zdaj se vrše že cel teden ljuti boji, o katerih poročajo časopisi, da imajo odločilen pomen. Ti boji se vrše na ozemlju krog mesta Jaroslava, ki leži severno od Przemysla, in pa ob zgornjem Dnjestru. Naša uradna poročila pravijo, da se naše armade dobro drže.

Od začetka maja pa dozda je narastlo število ruskih vojakov, katere so naši ujeli, skoraj na 200.000.

Hindenburgova vojska tem na severu je zadnje dni napadla Ruse v pokrajini Szawle ter premagala rusko severno krilo.

VOJSKA S FRANCOZI IN ANGLEŽI.

Z prav nič zmanjšano silovitostje se vrše boji naprej. Francozi in Angleži se zoperstavljajo kot mačka, katero se hoče pobasati v vrečo. Tam v Flandriji so se morali Nemci vsled silovitega sunka sovražnikov umakniti čez kanal Ysere na svoje prejšnje postojanke. Strašni so tudi boji pri Arrasu v severni Franciji, kjer hočejo Francozi na vsak način prodreti. Posebno trdovratni boji se vrše tudi za hrib Loretto in pri New Chapelle. V Argonih med Maaso in Mozelo napadajo Francozi z nezmanjšano silovitostjo. Tudi za znani Hartmannsweilerkopf gre trda. Kakor se vidi, so pričeli Francozi in Angleži na vseh straneh z dolgo napovedovano ofenzivo, ki ima namen, potisniti Nemce nazaj čez francosko mejo in očistiti Belgijo.

TURŠKA VOJSKA.

Glavni boji so se vršili zadnjih osem dni na tistih mestih kot prej. Na azijski strani pri Kum-Kale so poizkusili Francozi zopet izkrcati svoje čete, toda tako slabo, da so Turki z lahkoto ta poizkus preprečili. Na evropski strani, na polotoku

Gallipoli, se drže Angleži še vedno na dveh mestih, pri Sedil-Baru in nekoliko naprej pri Ari — Burnu. Turki poročajo, da je Angležem od dne do dne težje držati te dve postojanki.

Poizkus, da bi na morju udrl v Dardanele, so morali Angleži plačati z izgubo velike bojne ladje »Goljat«, dve drugi sta pa zadeli na mine. Tudi Rusi so v Črnem morju poizkusili napad ter so staknili pri tem težke poškodbe na dveh svojih bojnih ladjah.

Za slepe vojake.

Ze večkrat smo imeli tekom sedanje strašne vojske priliko, da smo v našem listu pokazali na strašno nesrečo, ki zadene tiste vojake, ki izgube v vojski vid. Med nesrečneži so ti gotovo najbolj nesrečni in potrebni največjega usmiljenja in podpore. Na Dunaju so pričeli za take nesrečneže skrbeti s tem, da jih v posebnem zavodu poučujejo in jim pomagajo v tem oziru, da bodo pri vsej svoji nesreči si mogli vsaj malo z raznim delom lajšati bitko svojo usodo.

Po pravici se po dosedanjih izkušnjah lahko bojimo, da bo tudi med slovenskimi vojaki nekaj takih revežev. Ze pred meseci smo opozorili naše bralce v članku »Invalidi in sirote«, da bo treba tudi nam skrbeti za slovenske invalide in sirote, ki jih bo napravila ta vojska. Prosili smo, da se naj svetuje, kako bi se ta reč najlažje in najbolj uspešno začela. Došlo nam je več dopisov z različnimi nasveti, katere bomo izročili vodstvom onih organizacij, ki pridejo pri tej stvari najbolj v poštev.

Med invalidnimi vojaki bo treba gotovo največjo skrb obrniti na morebitne slepe vojake. To je čutil tudi velč. gospod župnik V. Vondrašek iz Podbrezja, ki nam je izročil 300 K — v podporo onim vojakom Slovincem, ki bodo izgubili v tej vojski vid. To blagodušno darilo velč. gospoda župnika pa je spremljala plemenita želja, da bi našel med Slovenci mnogo posnemačev.

Naše uredništvo se je radevolje odločilo, da sprejema tozadevna darila. Vsak, tudi najmanjši dar je dobrodošel! Naj bi se uresničila plemenita želja prvega darovalca, da bi mu jih sledilo še mnogo! Imena darovalcev in izkaz daril bomo priobčevali v našem listu.

Naj omenimo še to, da je veleč. gospod župnik Vondrašek določil nadaljnjih 200 K za slepe vojake Čeha, ki so njegovi ožji rojaki.

Z občnega zbora Kranjske kmetijske družbe.

ponatiskujejo skoraj vsi slovenski časopisi naslednje besede deželnega odbornika dr. Lampeta: Naj so

zgori kakorkoli — kmet ostani na svoji grudi! Na svetu je vse mogoče, tudi to ni nemogoče, da bi sovražnik ne udri v našo deželo; a tudi za ta slučaj velja: **Kmet ostani mirno na svojem posestvu!** Samo če bi oblast ukazala, naj se kmet umakne s posestva, sicer pa — to je tudi izkušnja te vojne — je edino pametno, da ostane kmet na svoji grudi, koder je pognal korenine njegov rod, kot pogumen stražar in gospodar svoje grude!

Tedenske novice.

Genjene naročnike prosimo, da naj potrpe, ako se jim naš list sedaj nekaj časa ne bo redno dostavljal. Vsled nastalih razmer namreč poštna uprava odpošilja pošto, v kolikor so ji na razpolago vlaki, ne mara pa prevzeti za redno pošiljanje nobene obveznosti. Od 25. t. m. nadaljne štiri dni ni bilo mogoče odposlati nobenega časopisa s pošto.

Goriški deželni odbor se je preselil na Dunaj.

Duhovniške vesti. Dne 23. t. m. je umrl v Stari Loki č. g. Franc Solar, duhovnik v p. — Opasno je obolel na Sinkovem turnu č. g. Jan Tavčar, župnik v p.

V Ljubljani so razobesili na javnih poslopih zastave, ko se je zvedelo, da je Italija napovedala vojsko.

Zaprte šole. V Ljubljani so končale šolsko leto o Binkoštih učiteljske, realka in obe slovenski gimnaziji

Železniški promet na jug omejen. Obratni inspektorat južne železnice nam javlja: Na progah Nabežina-Krmin in Trst-Nabežina je ustavljen celokupni promet. Vlaki vozijo začasno do in od Nabežine. — Ker se za progo južno od Št. Petra na Krasu v najbližjem času uvede legitimacijska dolžnost, se smejo izdajati vojni listki le do Št. Petra na Krasu. Dalje je ustavljen celokupni promet na progi Ljubljana g. k. -Bubnjarci in postranskih progah. Na progi Ljubljana g. k. —Jesenice vozijo poštni in aprovizacijski vlaki brez legitimacijske dolžnosti. Ravno tako so začeli voziti poštni in aprovizacijski vlaki na progi Zagreb-Zidani most. — Vozni red vlakov, ki odhajajo in prihajajo v Ljubljano g. k., je pribit na postaji.

Črnovojniki z zastarelimi namembnicami morajo takoj k svojim četam! Ker so se prigodili slučajji, da nekateri črnovojniki vsled tega niso odšli v vojaško službovanje, ker imajo namembnice z opazko:

»Čakati na vpoklicanje v kraju bivališča« (Einberufung im Domizile abwarten), se dotični opozarjajo, da se te namembnice kot zastarele niso odvezle in da imajo brez odloga takoj odriniti v vojaško službovanje k svojim četam.

Nabori rojstnih letnikov 1897 in 1865 do 1872 se bodo vršili v Ljubljani od 2. do 6. junija.

Ugodnosti za vpoklicane vajence. S cesarsko naredbo z dne 17. maja 1915 se odreja, da se ima izdati vajencem, ki so poklicani v črnovojno službo, predno so dokončali učno dobo, izučna izpričevala, oziroma izučna pisma, ako so se učili obrti vsaj že dveletni; onim pa, ki so že uspešno napravili pomočniško izkušnjo, je izdati pomočniška pisma. Izučna, oziroma pomočniška pisma se imajo izdati z dnem, ko vajenec, oziroma pomočnik odrine v črnovojno službo.

Nesreče in drugo. Utopljenec se potegnili pri Slapah iz Ljublanice. Dognali so, da je utopljenec leta 1874. rojeni oženjeni tvorniški delavec Julij Pohl.

Ponesrečil se je 44letni železničar Matevž Rozman na železniški postaji Javornik na Gorenjskem. Bil je doma z Bleda.

Samoumor. Iz Gorice: 48letni kmet Matija Jevšček, stanujoč v ulici Orzoni št. 23, se je sunil z nožem v trebuh tako zelo, da je v bolnišnici kmalu umrl.

Ubil se je pri zgradbi lop pri Ptujju l. 1855. rojeni dninar Anton Štojer. Padel je 4 metre globoko.

Samoumor 76 let starega moža. Dne 17. maja so našli obešenega 76 let starega Mihaela Godeša, prevžitkarja v Jakovici, župnija Planina pri Cirknici. Pravijo, da je starega moža pripravilo do tega groznega koraka nesorazumljenje v hiši. Obesil se je doma pod streho.

Samoumor v vlak u. Dne 19. t. m. popoldne se je ustrelil v železniškem vozu osebnega vlaka št. 36 neki približno 20 let star mladenič. Prepeljali so ga v Ljubljano. Ni znano, kdo da je.

Umor ali samoumor. Iz Gorice se poroča: V vasi Cerovo je kmet Karol Prinčič zajemal vodo iz domačega vodnjaka in je ob tej priliki zadel na trupli svoje sestre Katarine in njenega 5 mesecev starega sinčka. Gre ali za umor ali pa za samoumor.

Premetena in skrajno predrzna tatica. Iz Gorice nam poročajo: Prošli teden je neka prebrisana ženska na Jesenic pri Orehku na Cerkljanskem ponoči ukradla v neki hiši vola. Ženska je baje doma iz Kanala in govori več jezikov. Da je spoznala razmere v vasi, je tam prej nekaj dni ddnarila. Tisti večer je celo najela v vasi nekega fantiča, da bi ji pomagal gnati vola v Hudajužno, češ, da ga je kupila v Ravnah pri Cerknem. Ponoči je kar odšla v dotični hlev in s fantom odpeljala vola. V Hudajužni ga je skušala spraviti v kak hlev, a ker so ljudje še

spali, ga je gnala h »Kovaču«, kjer je mesnica za vojake. Kovač je takoj dal poklicati domačega mesarja Miha Zgaga, ki pa je takoj sumil, da je stvar nepoštena. Na vprašanje, kje je vola kupila, pravi, da v Rameh, kjer pa je Zgaga dobro znan. Ker ni imela živinskega potnega lista, jo pošlje Zgaga ponj, rekoč, naj vol ostane tačas tam. In ženska gre res naravnost v Orehek k podžupanu, ki ga pa ni bilo doma. Žena podžupanova je rekla, da se na to ne razume. Kratkotamo sede tatica in sama spiše potni list za vola. Ko pride župan domov, hiti za njo in jo doide vrh Jesenice. Zahteva od nje potni list nazaj. Ona mu pokaže revolver. V tem pa pride že avizirana orožniška patrolja in odvede žensko v Cerkno.

Cerkvenik ponesrečil. Iz Bele Krajine se nam poroča: Na Viniči se je 15. maja ponesrečil farni mežnar. Padel je v stolpu od ure na dolnji obok; ko so ga našli, je bil že mrtev.

Umrl je v Jablanu pri Mirni peči Florijan Drenik, star 81 let, po dolgi, mučni bolezni in previden s sv. zakramenti. Pokojnik je bil priden gospodar in več let občinski svetovalec. Naj počiva v miru blagi mož!

Padel je glasom uradnega poročila na severnem bojišču pri Jablonki v Karpatih Franc Darovec, c. kr. avskultant v Novem mestu, doma iz Ločne. V vojaški službi je bil poročnik.

Na severnem bojišču je padel tudi Franc Rešt, doma iz Jablane št. 29 mirnopeške župnije. Rojen je bil 27. avgusta 1891. leta ter je bil vzgleden mladenič ter vnet in vzoren viničar vkljub njegovi mladosti. Služil je pri 17. pešpolku, 10. stotniji. Dne 28. avgusta 1914 pri Mogoli v Galiciji je uničila sovražna krogla njegovo mlado življenje, ko se je najhujše boril za domovino. Zadet je bil naravnost v srce. Tudi njegov brat se nahaja na bojnem polju. Za njim žalujejo stariši in vsi, ki so poznali dobrega mladeniča.

Umrl je v Ljubljani dne 19. t. m. solastnik Blasnikove tiskarne g. Josip Poklukar.

Poročil se je dne 20. t. m. v Gorici odvetniški kandidat dr. Ivo Česnik z gdčno. Ivanko Derenčinovo. G. ženin je vrl naš somišljenik, pisatelj in organizator. Mladi ženin je moral v vojake.

Važno naznanilo konjerejcem. Ker je žrebčarska uprava odpeljala vse plemenske žrebce iz dežele Kranjske, dal je posestnik g. France Bohinc v Trbojah pri Kranju svojega mladega pingavskega žrebca Anwalt licencovati ter je ta žrebec sedaj za kobile konjerejcev na razpolago na postajališču. Voglje pri posestniku in oskrbovalcu državnih žrebcev gosp. Francetu Molj Omenjeni žrebec je zelo močne in pravilne rasti ter je imel skozi dve leti oč ministrstva vzrejevalno premijo.

Roparski umor na Gorenjem Logu pri Litiži. Dne 21. maja ponoči so neznan lopovi vliomili v hišo posestnic Primožič, p. d. Mrnovki. Gospodinjo ki je sedem let ležala bolna v postelji

so roparji ubili. Njeno hči Frančiško so tudi roparji pobili, vendar se je zjutraj še zavedla in je bila pripeljana v bolnišnico v Ljubljano. Na ozdravljenje je malo upanja. Posestnica Primožič je bila na glasu kot zelo premožna. Roparji so vso hišo oropali vseh vrednostnih stvari, denar, hranilne knjižice so odnesli. Zo roparji ni nobenega sledu.

Potrjen zakon. Cesar je sankcioniral od kranjskega deželnege zbora sklenjen zakon glede uprave vodovoda v Zgornjem in Spodnjem Logatcu.

Kranjski lovski zakon potrjen. Cesar je sankcioniral lovski zakon za Kranjsko, katerega je sklenil kranjski deželni zbor.

Nadvojvoda Ludvik Salvator zapustil Gorico. Nadvojvoda Ludvik Salvator, ki je bival v Gorici celo leto, je v sredo, 19. maja zjutraj zapustil goriško mesto.

Odlikovanje. Č. g. Ernest Terstenjak, c. in kr. vojni kurat in profesor, je bil radi svojega hrabrega in požrtvovalnega vedenja pred sovražnikom odlikovan z vojaško-duhovnim zaslužnim križcem na belo-rdečem traku. Č. g. Terstenjak je nastavljen kot aktiven profesor na c. in kr. kadetni šoli v Inomostu in je brat g. Leona Terstenjaka, c. kr. sodnega kanclista na Brdu, sedaj c. kr. narednik črnovojniškega oddelka št. 272. Odlikovanec je takoj po izbruhu vojne odšel na bojišče, kjer se nahaja že celih devet mesecev neprenehoma. Čestitamo požrtvovalnemu duhovniku.

Vojni kurat č. g. Franc Kren obolel. Č. g. Fr. Kren, vojni kurat infanterijske divizije št. 22, je nevarno obolel in leži sedaj v Košicah na Ogrskem. Te dni ga bodo prepeljali v sanatorij. Č. g. Franc Kren je bil že od jeseni na bojišču.

Kolekovanje vlog na deželni odbor. Na vprašanje, če je treba kolekovati tudi vloge na deželni odbor, odgovarjamo, da se morajo vloge privatnih strank na deželni odbor v zasebnih zadevah kolekovati s kolekom za 1 K. Pritožbe zoper razsodbe občinskih odborov, cestnih okrajnih odborov, zdravstvenih okrajnih zastopov in sploh drugih, deželnemu odboru podrejenih korporacij se morajo kolekovati za prvo polo s kolekom za 2 K, za vsako nadaljnjo polo pa s kolekom za 1 K. — Prošnje v ubožnih zadevah so koleka proste.

Frestop v katoliško Cerkev. Iz Gorice nam poročajo, da so dne 2. maja v Solkanu prestopili v katoliško Cerkev trije protestantje, in sicer mati s hčerko in sinom.

V pomirjenju. Prejeli smo sledeči dopis: Prosim, da bi dali v »Domoljubu« te vrstice v tolažbo vsem onim ženam, ki ne dobijo od svojih mož, ki so v vojski, nič poročil. Moj mož je zadnjič pisal dne 28. avgusta. Vse moje prizadevanje je bilo zastoj. Dne 14. maja sem pa dobila iz Sibirije pismo, da je bil ranjen in ujet in da je zdaj zdrav. Pismo je bilo pisano 12. marca. Čez osem in pol meseca se je torej oglašil moj mož Jožef Dajmoč. Marija Dajmoč, Schüren, Vestfalsko.

Človekoljubnost domačega podjetja. Prejeli smo: V dobi sedanje hude draginje je svojim uslužbencem na lep

in posnemanja vreden način priskočila na pomoč Kolinska tovarna kavnih primesti. Dovolila je namreč vsem svojim uradnikom in delavcem, in sicer čisto iz svoje volje, desetodstotno draginjsko doklado za čas sedanje draginje. Ta plemeniti čin našega priljubljenega domačega podjetja zasluži popolno priznanje in želimo le, da bi Kolinski tovarni sledila tudi druga podjetja. Priznано izvrstne izdelke Kolinske tovarne pa priporočamo vsem našim gospodinjam.

Zdravilo zoper vse bolezni, mazilo zoper vse rane je po mnenju mnogih ljudi še vedno alkohol. Zato oni, ki imajo svojce pri vojaki med ranjenci, ne vedo tem revežem prinesiti nič boljšega, nič ljubšega, nič slajšega, nič dragocenejšega, kakor alkoholne pijače: vino in tudi žganje! Na, tu imaš, privoščiči si ga malo! Pijača te bo potolažila, pijača te bo razveselila, pijača te bo — ne vem kaj še vse! Zato pa vidimo po ljubljanskih cestah tolikokrat žalostne in sramotne prizore: gugajoče se »junake«. Vojaška oblast zabranjuje vojakom alkohol — a njih domači in prijatelji tiščijo od vseh strani vanje s pijačo, kakor da je v pijači vse zveličanje za ta in za oni svet! Alkohol-slepar, kako dolgo boš ljudi še slepil in delal neumne?!

Najboljša in najsigurnejša prilika za stedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Razne novice.

Goljufi. Aretirali so bivšega bankirja milijonarja Ješua D. Salom, ki se je nahajal nekje izven Bosne in Hercegovine, ter ga pripeljali v Sarajevo v zapor. Zaprt je tudi njegov brat Mošo Salom, ki se nahaja v Meranu. Od tam je bil v spremstvu vojaške straže odpeljan v zapor na Dünaj. Zaprt je tudi trgovec z železom (!) Altarac Abraham Majer — torej sami židje. Vzroki zapora so, kakor izvemo, sledeči: Dobavljali so čevlje, ki so pa bili vse poprej kakor pa čevlji. Podrobnosti bomo še poročali. — Zaradi oškodovanja vojaškega erarja so pred dnevi zaprti v Budimpešti glavnega rav-

natelja akcijske družbe Margareta, dr. Szöke in njegove sinove. Glavni ravnatelj dr. Szöke se je, ker se je bal kazni, v zaporu obesil. — Policija je aretirala v Budimpešti solastnika trgovine vojaških oblik Büchler & Rausznitz, Jaquesa Fenyvesa, ki je obtožen, da je dobavljal vojski slabo blago. Pri hišni preiskavi so našli v njegovi sobi 140.000 kron, katere so zaplenili.

Križ kot vojno odlikovanje uvedejo na Francoskem. Da se pa ne užali s podobo križa načela republike, bo imel križ tudi žarke, tako, da bo podoben zvezdi. Odlikovanje bo imelo štiri stopnje, najnižja stopnja bo križ iz bron, druga bo križ iz srebra, tretja križ iz pozlačenega srebra in najvišje odlikovanje bo križ s palmovo vejico.

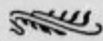
Vojni davek uvedejo na Ruskem za može, ki so oproščeni vojaščine in ne štejejo še 44 let. Davek bo 6 rubljev na dohodek 100 rubljev, 25 rubljev na dohodek 5000 rubljev in 200 rubljev na dohodek 20.000 rubljev.

V vojnem letu 1643. je tožilo vse o draginji. Stara kronika navaja takratno ceno živil: Teliček 4 do 6 gld, janček 1 gld. do 1 gld. 70 kr., koštrun 2 gld. do 2 gld. 20 kr., funt mesa ogrskega vola 41 kr., funt mesa domače živine 31 kr., zajec 45 kr., kokoš 15 do 24 kr., 12 jajec 45 kr., ščuka 15 do 30 kr., 12 poljev 5 do 6 kr., slanik 3 kr., funt kruha 1 kr., štrih ovsa 51 kr.

Sleparstvo na Francoskem. Nevera in lakomnost se ne pokažeta nikjer tako grdo, kakor, če slepari kdo zdrave vojake, ki tvegajo življenje za obstoj in mir vseh v državi, in če slepari ranjene in bolne vojake, ki so prelili za nas svojo kri, ki so dali za nas svoje zdravje. Ravno v tej vojski vseh proti vsem se je izkazala povsod požrtvovalnost za ranjence, povsod so se dobili posamezniki, ki so si prilastili kaj od ranjencem namenjenih podpor, ali kar se je zgodilo po poročilih listov na Francoskem, presega že vse. Državno pravdnštvo je naperilo tam preiskavo zoper vojne dobrodelnice zavode. Izkazalo se je, da je od teh zavodov samo 71, ki odgovarjajo res svojim namenom, drugih 76 je na sumu nepoštenosti, 16 voditeljev zavodov je zaprtih in obtoženih. Preiskava je dognala lepe reči. Čisti dobiček nekaterih udeležencev pri teh zavodih je znašal na dan 500 do 2000 frankov. Veliko teh možakov je najelo stanovanje za 18.000 frankov, ko je stanoval prej v skromnem pritličju. Dve ženski, ki sta živeli prej v skrajni bedi imata zdaj vsaka svojo hišo v mestu, vilo na kmetih in lep avto. Dnevni dohodek teh žensk je znašal okoli 1000 frankov — število, ki je mogoče samo v velikanskem Parizu, kjer ima vsak odprto roko. Delali so tako: Na oklice zavodov na javno dobrobrčnost so prihajali obilni darovi. Te so prodajali in so dajali le majhen del skupička v bolnice. To je neslo. Še celo osebe, ki so nabirale darove, so zaslužile 30 odst. provizije in so dobile na dan 10 do 150 frankov. V Parizu je bilo nastavljenih 6007 nabiralnih pu-

šic od zavodov, ki niso bili pod nikakim nadzorstvom. Glavni tajnik največjega teh društev je bil že enajstkrat kaznovan zaradi sleparskega bankrota in drugih čednih reči. Zenske protektorice teh društev so se razkrile kot ničvrednice. Iz takih ljudi je bila sestavljena tudi pisarna za poizvedovanje o pogrešanih vojaki in civilistih. Ena teh pisarn je nesla voditelju 2000 frankov dnevno.

Dopisi.

Vače. Padel je na Karpatskem bojišču topničar Franc Strmljan z Vač dne 5. maja ob polšestih popoldne. Bil je svoj čas prvi načelnik našega »Orla«, izvrsten telovadec. Zadnje besede hrabrega junaka so bile: »Živela Avstrija!« N. v m. p.! — Binkoštni ponedeljek smo na vaškem pokopališču zagreblili od roparjev umorjeno 83letno Marnovo mater Heleno Primožič iz Gor. Loga št. 3. Roparji so pri tej hiši slutili mnogo denarja in udrli ponoči od 21. do 22. t. m. skozi streho v hišo, kjer so mater ubili, njeno hčer Frančiško pa na glavi nevarno ranili ter je malo upanja, da bi jo v deželni bolnici spravili k zavesti. Da so vse odprli in prebrskali po hiši, je jasno. Našli pa niso hranilnih knjižic in menda tudi ne denarja. Za roparji, ki jim je morala biti hiša zelo znana, ni sledu. Morda je to taista vložinska svojat, ki je pred par leti vlomila in ukradla občinsko blagajno v Hotiču ali pa pred par dni prej pri Bregarju v Gradcu pokradla pšenico, meso in slanino. Sploh bi v naših krajih bila po vaseh vsaj za časa vojske potrebna nočna straža. Ljudstvo pa naj nikari doma ne hrani denarja, saj je denar bolj varen v hranilnici.

Koprivnik v Bohinju. Iz ruskega ujetništva so se oglasili naši Bohinjci. Martin Langus iz Češnjice, bivši sirar v Predosljah in Lovrenc Sodja iz Koprivnika. Nahajata se v Skobelevu. Dopisnica je hodila 121 dni. — G. župniku pa je pisal Janez Korošec vulgo Zg. Korošicev iz Sarajate blizu Kurgana v Sibiriji: »Naznanjam Vam, da sem v Sibiriji pri nekem kmetu ter mu nekoliko delam. Zdrav sem. Na svidenje.« — To jebilo veselja doma, zakaj že šest mesecev se ni nobeden oglašil.

Gospodarske vesti.

Še bolj nego druga leta je važno letos, da pričnemo s košnjo o pravem času. Da bomo letos izredno trpeli na pomanjkanju delavskih moči — to prinaša s seboj resen čas, v katerem živimo. Za spravlanje sena nam bo v prvi vrsti manjkalo koscev in mogoče ponekod tudi vprežne živine za pogon kosilnih strojev.

Radi ugodnih vremenskih razmer so se travniške rastline letos precej zgodaj razvile in je upravičeno upati, da bomo s

košnjo lahko za teden do deset dni prej pričeli nego lani. Ta okolnost je za nas velikega gospodarskega pomena, ki pride pa šele potem do polne veljave, če jo bomo znali izkoristiti. Pregovor: »Ura izgubljena, ne pride več nobena«, nam kliče računati s časom v večji meri, kakor smo bili doslej vajeni.

Ravnati se po koledarju in čakati s košnjo morda do kresa (24. junija) ali do sv. Petra in Pavla bi bilo nesmiselno. Merodajno za začetek košnje je stanje travnika, odnosno njegovega rastlinstva. Švicarski, nemški in drugi travniški »modrijani« so postavili načelo, naj se prične s košnjo na travnikih takrat, ko stoji večina trav, detelj in drugih krmskih zelišč v cvetju. V tem stanju so rastline še dovolj bogate na prebavnih in redilnih snoveh ter dajo na drugi strani še dosti pridelka. Ako hočemo preskrbeti našo živino z res dobro, tečno in lahko prebavno krmo, moramo travo kositi, dokler se je nam takorekoč še škoda zdi. Seveda se nekoliko manj nakosi, a dobrota dobljene krme nam ta izpadek z lahkoto odtehta. Zraven pa pride še ugodnost, da ostane več časa za razvoj otave, ki bo dala gotovo tudi večji pridelek, nego v slučaju, če kosimo prepozno. Če kosimo prestarelo travo, bomo mesto dobrega sena nakosili — slamo, — katere pa nam za potrebo dajo žitne rastline. Že v interesu naše živinoreje je važno, da pričnemo prav čas s košnjo, kajti manjkalo bo tudi močnih krmil, s katerimi smo dosedaj lahko izpopolnjevali slabo krmo. Zato smo navezani bolj kot kedaj, gledati na to, da pridelamo letos dobro in tečno seno, katero daje naši živini najpopolnejšo in razmeroma najcenejšo krmo.

Pri redkih delavskih močeh, ki so še na razpolago, se bo spravlanje sena itak zavleklo, zato bi bilo napačno odlašati s košnjo že z ozirom na to, ker bi potem zastala ne manj nujna in važna Jela na polju in drugih kulturah. Zatorej ne odlašati, ampak začeti tako hitro, kakor to le stanje travnikov in vreme dopuščata.

Za hitrejšo izvršitev košnje se priporočajo razni stroji, tako iz strokovnih kakor tudi iz trgovskih krogov. Tako priporoča n. pr. A. skupno rabo kosilnih in obračalnih strojev, vprežnih grabelj itd. B. zopet stroj za klepanje navadnih kos itd. V sili res vsaka pomoč prav pride, zato naj si vsak pravočasno potrebno oskrbi. Pravim potrebno, pred nepremišljenim kupovanjem bi svaril. Kosilni stroj je n. pr. poraben le za ravne in malo nabrežne travnike v dobri kulturi (rasti) in je tam, kjer je na mestu, že tako razširjen, da ga ima skoro vsak večji posestnik — ker le temu se izplača. Skupna raba kosilnih in drugih strojev za spravlanje sena, po manjših posestnikih, se mi zdi kočljiva. Spravljanje sena je namreč odvisno od lepega vremena, in kadar je isto v vidiku, hoče vsak pričeti s košnjo — radoveden sem, kdo bi pri skupni rabi kosilnega stroja hotel priti zadnji na vrsto. Jaz že ne, bi se vsak branil! S tem pa nikakor ne zanikam potrebe in vrednosti strojnega dela. Nasprotno, kjer je umestno in potrebno, ne morem dovolj priporočati, da se omejenje stroje nabavi in tudi rabi. Strojno

delo je mnogo cenejše in včasih tudi boljše od ročne in stroj nam bo delal toliko cenejše, čim več ga bomo rabili.

Za pretežno večino naših travnikov, oziroma senožeti pa strojev ne moremo rabiti, bodisi že radi njih lege, kulturnega stanja ali kakega drugega vzroka. Navezani smo pri nas torej v prvi vrsti na ročno košnjo, in tu bo treba pred vsem pomoči. Žetvene komisije čaka v tem oziru ne ravno lahko, ampak hvaležno delo. Njih skrb je, v pravem času misliti, odkod bi se do bilo primerno število koscev in kako bi se iste razdelilo, da se omogoči izvršiti košnjo v polnem obsegu in predvsem v pravem času. Upajmo, da se v dobrobit naše živinoreje in splošnega gospodarstva to posreči in da nam dá Bog lepo vreme in uspeh.

Za naše gospodinje.

Obadi in mušice ne bodo zbadali živine, če jo utereš s česnom, s čebulo, z bučinim perjem, s tobakovo raztopino ali s terpentinovim oljem.

Ušiva teleta maži z repinim oljem in izperj z janeževo izkuho.

Ušive kokoši skoplji v tobakovi izkuhi ali namaži z janeževim oljem. Kurnik pobeli in potresi z novim peskom in s pelinom.

Škarjice in stonogi v kleti zlezejo rade v šop zelenega brezovega listja. Škarjice na vrtu poloviš, če nastaviš papirni zvitek. To se strese nad ognjem.

Špargeljrove muhe poloviš. Koncem aprila ali začetkom maja, ko poganja špargelj, prihaja muha in zleže svoja jajca pod poganjke. Vtakni v zemljo poleg špargelja na obeljeno palčico z okroženo glavo tako, da bo gledala za 2 centimetra iz prsti, glavo namaži z lepom in muhe se bodo prijale. Ako se krči špargeljeva vejica, je to znak, da jo zajeda muhina zalega, odreži vejico in sežgi.

Pazi na posodo! V nekaterih krajih, posebno na Primorskem, kuhajo kavo v lončkih ali ročkah iz latovine (pleha). Na takih posodah se naberejo saje od zunaj in od znotraj, kajti vsaka ženica nima navade, da bi umila vsak dan kavino posodo, menda je škoda za saje. Od kave se nabere mastna povlaka, ki se drži vročinskih sten kakor kit. Ženico boleva želodec, tišči jo in žge, pa ne ve, da se zastruplja s svojo kavo. Posoda za kavo mora biti vselej po uporabi skrbno umita. Latovinasto in emajlirano posodo izdrgni z drobnim peskom in izkuhaj v sodi, potem izplakni, da se bo svetila in posuši. Ako hraniš goščo, jo hrani raje v prsteni posodi, ki pa mora biti tudi vsak dan umita. Ne pozabi: tisto črno, ki se nabira po loncu, je strup za želodec. Izkuhaj parkrat na letu tudi kavin mlinček, stroj ali ponvo za žganje kave, škatljo, kjer je spravljena žgana kava. — Pri ročki za čaj sezi vsak dan z papirjem ali cunjjo v cevko, tudi tam se nabirajo strupene črne saje. Ako misliš opariti čajeve listke še drugi dan, jih ne smeš pustiti v ročki, vzemi jih lepo ven z leseno žličko in posuši na čistem papirju.

Mazilo za bljuvni krč in druge bolečine v trebuhu. Raztopi četrt kilograma koštrunovega loja, osminko rumenega voska, 10 gr kadila, 10 gr benzove smole, žlico žličnega, žlico metinega in žlico terpeninovega olja. Ko se je raztopilo in prišlo vse, namaži na platno in prilipi na trebuh. To mazilo segreje in razžene vsled prehlada zaostale snovi. Namesto muškatovega masla deneš lahko par lističev muškatovega cvetja.

Za želodčni krč, ki napada letos pogostoma ljudi, je dober lek na mleku kuhana kumina, jemlje se večkrat žlička toplega mleka. Pri hudem krču pomaga sode bikarbona. Deni žličko v polovico kupice vode, zmešaj in izpij, krč se poleže kmalu. Zelo dobro dene obkladek žganja na želodec. Ob hudem krču v črevih kani v žlico olja limone ali dobrega jesiha in vžij, namoči kos v vroč jesih in ovij trebuh in pošlji po zdravnika.

Okrepila. Vojaki, ki se zdravijo doma, potrebujejo poleg navadne hrane kakega okrepila. Predpoldne, popoldne in zvečer jim bo ugajala žlica medu in kupica jajčega konjaka. Najbolj priprost način je, če pripraviš jajčni konjak sproti. Raztepi sveže jajce z žlico sladkorja in primešaj žlico konjaka in žlico vode. Za dlje časa napravi konjak tako: Stepi v loncu 14 svežih jajec in osminko sladkorja, ko so se naredile lepe čiste pene, primešaj kapljo za kapljo pol litra konjaka, nalij steklenico in zamasi. Kjer imajo doma dobro pristno slivovko ali droženko, naredijo lahko okrepilo iz nje, čemu bi trošili denar za blago, ki je morda slabši od domačega. Lahko se naredi tudi konjak doma. Kupi v drogeriji za krono esence konjakove in dobrega spirita. Na pol litra spirita vlij pol litra vode, četrt kilograma kandisa, četrt litra belega vina. Vodo in sladkor kuhaj pol ure in zarumeni s koščkom žganega sladkorja. Ko se je ohladila, vlij vanjo vino in esenco in nalij v steklenice. — Moč daje tudi mezga suhih smokey (fig). Razreži zvoček oplaknjene smokve na drobno, nalij toliko vode, da stoji za dva prsta čez nje. Zjutraj zmečkaj z leseno žlico in deni na kilogram smokey četrt kilograma sladkorja, kuhaj eno uro in spravi v steklene posode, na vrh kani ruma. Te mezge dajaj h kruhu ali samo zase ali v čaj. Okrepila bo pljuča in čreva, ugajala bo posebno zaprtim. Pretlačiti ni treba, ker je ravno drobno zrnce črevam v korist, ker postrže zadelano žlezo. — V nekaterih hišah imajo šipečje. Njih čaj je izborno krepilo za ledvične in vodenične, v švici ga pijejo v najboljših hišah. Suho šipečje se zmelje in kuha na vodi, vodi se prilije, ko je precejena, malo mleka in osladi.

Posebno dober je **jajčni arak.** (Arak je žganje iz riža in palmovega vina.) Stolci lupino štirih svežih jajec in namoči jo v soku štirih limon. V četrt litra kropa raztopi osminko kilograma kandisa. Speci štiri rumenjake in zalij jih z ohlajeno sladko vodo, temu prilij še limonin sok in šest kozarčkov araka. Zmešaj vse dobro, spravi v steklenico in jemlji zjutraj in zvečer kozarček. Je izvrstno za opešane, za pljučne in živčne bolezni.

Tako ceno okrepilo so **jajčne lupine** s sladkorjem. Posušene lupine stolci v

prah, presejaj skozi sito za moko in zmešaj s stolženim sladkorjem. Obeh reči mora biti enako veliko. Tege prahu jemlji po žlički na dan, bodisi na vodi ali na čaju. Je posebno priporočno za želodčno mrzlico in opešane kosti.

Ječmenovec je spravil marsikaterega bolnika na nože. Liter neotepanega ječmena kuhaj na štirih litrih vode, dokler je ječmen mehak, potem ga pretlači, na liter ječmenovega soka vzemi pol kilograma kandisa in dve kisli jabolki in kuhaj, dokler se jame gostiti. Tege jemlji večkrat po žlici, ki je izborno za pljuča.

Tudi ječmenov sladni izvleček stori, da se opomore hitro človek. Dobi se po lekarnah in drogerijah, je prijetnega okusa in se prenaša lahko. Še boljši je izdelek iz sladke »biomalz«, ki okrepi živce in povrne človeku hitro moč in zdravje.

Listek

Za nevesto.

(Finsko spisal Pietari Päivärinta.)

(Dalje.)

Sovražniki so se zelo veselili nad tem lovom. Spoznali so v ujetniku Petra, svojega najnevarnejšega sovražnika. Ta lov so smatrali za več vreden kot vse drugo.

»Peter iz Zakraja! — Peter, hudič! — Zdaj si na trdnem!« so vpili, medtem ko so ga zvezanega peljali v svoj tabor. Tudi tam je zavladalo veselje, ko se je zvedelo, kakšen lov je bil napravljen.

Ko je Anka zagledala ujetega Petra, je zaječala, toda Peter jo je pogledal tako pomembno, da se je takoj umirila.

»Aha, deklica! Zdi se, da je to tvoj znanec, dober prijatelj, morda celo ženin! Jutri bomo praznovali svatbo, na to se lahko zaneseš!« so jo dražili sovražniki.

Preiskali so zelo natančno Petrov čoln; ko so našli sodček z žganjem, so bili zelo veseli. Eden izmed njih je radi varnosti pokusil pijačo. Ko je našel, da je pravo žganje, je veselo vzkliknil:

»Žganje! Preskrbel nam je dobro pijačo! On je dober človek!«

Tudi drugi so se tega veselili. Petrove oči pa so se lesketale v čudnem sijaju.

Mrak je legel na zemljo. Po taborišču so prižgali ognje in razpostavili straže naokoli. Predno so pa straže nastopile svojo pot, ki zahteva čuječnost zvestega psa, so dobile globok požirek žganja za na pot.

Ostali so posedli krog ognjev in so se pričeli gostiti s tem, kar so dobili v Petrovem čolnu.

Pustite mi moje žganje,« jim je govoril Peter.

»Molči, pes! To si namenil za svoje ljudi, toda zdaj bo prišlo v boljša usta!« so ga zaničevali sovražniki.

Medtem ko so se gostili, so se tudi posvetovali, kaj naj napravijo z ujetnikoma. Po dolgem, surovem posvetovanju so se zedinili v tem, da bodo ujetnika drugo jutro skupaj zvezali in ju na grmado postavili.

Ko je Anka to slišala, je začela glasno ihteti; Peter pa je začel ponižno prositi, da naj ga izpuste. Obljubil jim je visoko denarno odškodnino.

»V celi Finski ni toliko denarja, da bi se ti mogel odkupiti. Ti boš sedaj poplačan za vse, kar si nam hudega prizadjal. Ti moraš začeti takoj svoj poročni ples,« je dejal oni izmed sovražnikov, ki je stražil Anko, in ga je udaril z železnim drogrom čez hrbet. Vsi so se smejali, Peter pa je stisnil zobe in ni rekel besede.

Žganje in utrujenost sta začela vplivati. Drug za drugim je začel kimati; ker so navzlic temu nadaljevali gostijo, so kmalu poglobili v spanju po travi. Končno ni bilo nikogar več, ki bi še čul. Tudi stražniki ob obrežju, ki so bili taboru najbolj blizu, so se tako napili, da jim niso hotele ostati oči več odprte. Petrov načrt se je popolnoma posrečil.

Takrat, ko so Petra zvezali, so ga preiskali, če nima orožja pri sebi. Pri tem pa niso postopali dovolj natančno. Peter je odlomil en kos kose, ki ga je imel skritega v rokavu svojega jopiča. Tege sovražniki niso dobili.

Ko so vsi pospali, je začel Peter s prstom vleči kos kose iz rokava. Po dolgem trudu se mu je posrečilo, ga dobiti ven, čeprav je imel roki na hrbtu zvezani. S tem slabim orožjem je potem delal, da bi prerezal vrvi. Počasi je trgal kos za kosom; končno je imel roki prosti. Ni dolgo trajalo, da je tudi nogi oprostil vrvi.

Tiho je vstal in se oprezno ogledal. Njegov stražnik je spal in smrčal; isto je delal tudi Ankin stražnik; tudi ostali sovražniki so spali. Ob svitu napol ugaslega ognja je opazil, da ga Anka opazuje. Položil je prst na usta, da jo je s tem opozoril, da naj bo tiho in previdna.

Nato se je splazil Peter do brega in opazoval ondi se nahajajočo stražo. Tudi tu je spala. Previdno je spravil svoj čoln v reko in ga oskrbel z vesli. Nato se je splazil zopet v tabor.

Jutranja zarja je začela s svojimi prvimi žarki zlatiti skrajni rob temnega nebesa. Če bi kdo prisluškoval, bi lahko slišal, kako si je Peter tiho govoril: »Zdaj ali nikoli!«

S prstom na ustih se je plazil proti Anki.

Njen stražnik si je ovil konec vrvi, s katero je bila Anka zvezana, okrog svoje roke. Radi večje varnosti, Previdno je začel Peter to vrv odvijati iz njegovih rok. Stražnika je to zbudilo, skušal je vstati, toda Peter ga je tako udaril po glavi, da se je zvalil nazaj in ni več poizkušal ovirati rešilnega dela. Tresljaj na njegovih rokah in nogah je bilo edino življenjsko znamenje, katero je dal.

Peter je dvignil Anko na roke in se plazil s tem dragocenim bremenom proti bregu. Zvezano, kot je bila, jo je položil v čoln, nato je odsunil čoln in je začel tiho veslati proti jezu na reki. Ko sta bila že precej od brega, je dejal Peter:

»Hvala Boгу, rešena sva!«
Zdaj šele je mogel misliti na to, da oprostí Anko njenih vezí.

»Peter!«
Čisto tiho je šepetala Anka to besedo.

Toda ta šepet je govoril o neizrečenem zaupanju in ljubezni.

Medtem se je zazdelo enemu izmed stražnikov, ki je bil postavljen na nasprotni strani tabora, da sliši sumljiv ropot. Ker je bilo njegovo mesto precej oddaljeno od tabora, je dobil samo malo žganja, zato je čul. Hitel je v tabor in opazil tamkaj, da ni več ujetnikov in da je Ankin stražnik ubit. Začel je kričati, da je zbudil tovariše, ki so vstali tako hitro, kolikor jim je dopuščala njih pijana zaspanost. Ko so videli, kaj se je zgodilo, so v treh čolnih hiteli za ujetnikoma.

Dan se je že svital. Iz hrupa, ki je prihajal iz tabora, je spoznal Peter, da so tam prišli na to, kar se je zgodilo. Zato je začel s polno močjo veslati proti jezui. Sovražniki pa so imeli več veslačev, zato so ju zapazili ravno ko sta se bližala jezui.

»Prokleti pes!« so kričali nad Petrom. Peter pa je veslal s strelno brzino proti nevarnemu kraju ob jezui reke. Sovražniki so mu sledili, toda eden njih čolnov se je zaletel v velike skale, med katerimi teče reka, in se razdrobil na kosčke.

Toda zasledovanje se je nadaljevalo. Peter pred njimi, sovražni čolni pa za njim. Sovražniki so veslali previdno bolj na mirnih mestih deroče reke in so se vedno bolj bližali beguncema.

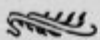
Ko je Peter to opazil, je slekel čevlje in vso brezpotrebno obleko. Nato je vzela vrvi, s katero je bila Anka zvezana, ter si jo je privezal krog pasu.

»Roparji naju zasledujejo ter naju spravijo lahko v pogubo,« je dejal. »Da jim uideva, bo morda potrebno, da si poiščeva že prej najino rešitev v reki. Kakor hitro te bom prosil, da se oprimi vrvi, stori to in poižkušaj zadrževati sapo, dokler ne prideva zopet na površje. To pa bom storil samo v skrajni sili. Obljubi mi, draga Anka, da boš storila tako.«

»V življenju in smrti ti zaupam, Peter. Ne bojim se, četudi bova našla najin grob v valovih, ker tudi smrt s teboj je lepa,« je govorila Anka z mirnim zaupanjem.

»V božjem imenu torej! Radi tebe, Anka, si upam vse,« je dejal Peter in se je oklenil s svojimi močnimi, mišičastimi rokami starega krmila.

Prišla sta ravno pred nevarni jez. Eden izmed sovražnih čolnov ju je že skoraj dosegel, drugi pa je bil nekoliko bolj zadržan. (Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

CLXII.

Eno noč v gališki hiši.

Ciril T., ki služi kot pek že od dne 25. avgusta lani v Galiciji, popisuje, kako je prenočeval v neki gališki hiši, na sledeči način: Ko smo se preselili s starega stališča, t. j. bilo na sv. Valburge dan, smo jo odrinili po cesti na vzhodno stran od Krakova. Ko smo se ustavili, smo postavili pekarijo in dejali vozove v red. Kje bomo pa prenočevali? Na vozeh ni nič prida! Bližnje

hiše pa so bile že vse do zadnjega kotička zasedene od črnovojniki, ki stražijo železnico, kolodvor in ceste. Udarim jo čez njive in travnike in pridem do hiše. V tej hiši pa je bila revščina, da bi bil rajši ne vem kaj kot pa gospodar te hiše.

Zvečer, ko smo prišli nazaj spat, sem šele videl, koliko je družčine pod eno in isto streho. Otrok je bilo pri hiši toliko, da jih niti sešteti nisem mogel. Ko so se zvečer poglobili po tleh, se nisi smel premakniti, drugače si že stopil enemu na noge, ali drugemu na roko ali celo na glavo. K sreči sem nakupil malo preje v mestu B. nekoliko čokolade in pomaranč, da sem jih utolažil. Če si pogledal otroka, si takoj videl, da joka prazen želodec in moral se ti je zasmiliti — revež. Šele ko sem jim razdelil to, kar sem prinesel s seboj in svojo opoldansko menažo in kavo, so pospali. Človek bi mislil, sedaj bo pa mir in zaspal bom sladko. Toda, če ti popišem gališko hišo, boš videl, da ni tako. — V sobi, ki ima svežo ilovico za tlak, stánujeta gospodar in gospodinja, otroci in vsa živina, kar jo je pri hiši. Sedaj si pa predstavlja to življenje!

Sli smo spat. Kaj pa ponoči? Zaspali nisem mogel, čeprav sem cel dan marširal. »Koklja naj ga brnec«, sem se jezil sam pri sebi. Komaj so utihnili otroci, so se pa oglasili drugi sostanovalci: prašček, zajci, kokoši, petelin, maček in golobje. O joj, kakšen prizor! Golobje so krulili, kure kokodakale, prašček krulil, zajček skakljal semintja, petelin pa je vdarjal vmes s svojim kikeriki! In ta predrzní zajec, ta me je najbolj jezil. Ko je priromal do postelje, pravzaprav do slame, na kateri smo ležali, je vsakokrat potegnil malo slame in če si ga opozoril, naj ti ne kviri postelje, je pobegníl proč in potolkel z nogami ob tla kakor čevljar, kadar tolče s kladivom podplate. — Tako smo imeli celo noč komedijo. Pa kljub temu bi bil zaspal, ko bi ne bilo še neke druge vrste živali pri hiši. Nerad govorim, a povem vseeno, da so bile to lazice. Ravno prav, da sem dobil sedaj oni prašek, ki jim menda prav nič ne ugaja. Če ga le malo posujem v obleko, se hitro razkropi »ruska infanterija« na vse strani. Pa, ker sem že ravno tu, naj povem še en dogodek, ki sem ga pred par dnevi doživel. Bili smo štirje skupaj. Krojač, čevljar, neki častniški sluga in jaz. Sluga je prinesel šivat hlače. Ravno prejšnji dan se je pa posmehoval nam, češ, ušivci ste vsi skupaj. Jaz jih pa nimam in jih še nisem imel. Krojač vzame hlače v roke in kmalu opazi, da tudi slugove hlače niso same. Začela se je operacija. Krojač jih je šival kakor gumbe k hlačam, jaz sem jih obkolil in obložil s popom,, da niso mogle lezti, čevljar pa jim šipal s kleščami noge in glave. — Ni bogve kako ukusno, a res je pa le. E, da! Če sploh kje na svetu ni razlike med stanovni, tu pri nas je prav gotovo ni! Tu morajo častniki — da celo generali — to nadlego z nami vred prenašati.

CLXIII.

Velika noč v Galiciji.

Ker sem že obetal, da popišem, kako sem preživel velikonočne praznike, storim. Po mojih mislih sem imel prav dobre praznike.

Veliki četrtek sem bil dopoldan v mestu B. Stopil sem v cerkev in bil pri sveti maši in pri obredih tega dne. Ker je bil za veliki petek napovedan post (seveda, kdor ga je hotel prostovoljno imeti), sem si mimogrede v B. kupil tudi nekoliko sira. V petek nisem mogel v cerkev. Šel bi bil pa zelo rad. V soboto pa sem si mislil: Ako ne drugega, vsaj pri vstajenju moram biti. In res. Okrog 4. ure smo bili odšli jaz in dva tovariša proti B. Tam je vstajenje, kakor pri nas doma v Naklem ob 6. uri. Prišli smo pravočasno.

Kaj pa v cerkvi? Božji grob je bil res fino okrašen. Gorelo je precejšnje število sveč in lampic. Tako se mi je dopadlo, da sem prav težko zapustil svetišče. A ura je bila pol osmih in tedaj je bilo treba odriniti. Kako pa se tu vodi vstajenje? Stal sem tik božjega groba. Ko je bilo že vse urejeno in pripravljeno za procesijo, sem nestrpno pričakoval, kedaj bodo zapeli: »Zveličar naš je vstal iz groba«, toda zastoj. Procesija se je pričela. Duhovnik je nosil sv. Rešnje Telo, neki stari možičelj pa alelujo (vstalega Kristusa), in tako smo šli trikrat okoli cerkve. Ampak to je pa imenitno in krasno, ker imajo v procesiji toliko zastav in bander. Toliko, bi dejal, jih ni bilo, kot v Ljubljani na katoliškem shodu, ampak bilo jih je pa veliko. Ljudstvo pa gre s prižganimi svečami, katere po končani procesiji puste v cerkvi.

Zanimalo Te bo, kakšno imajo nebo. Najlažje Ti dopovem, če si misliš rjuho, obešeno na štiri kole. Sicer pa je nebo precej čedno. Kaj pa razne družbe in društva? Vsaka družba ima velik, krasen kip (svojega zaščitnika), katere neso za procesijo, in sicer stoji kip na nosilnicah, katere nosijo štiri osebe. Tudi kipov je bilo skoro toliko po številu kot bander. Samo nečesa sem pogrešal — in česa? Zvonenja. Kako krasno so doma peli zvonovi, ko se je pomikala procesija iz cerkve, tu pa, žalibog, nikakega zvonenja ni bilo čuti. Le vojaška godba je nekoliko igrala.

Na Veliko noč smo imeli skupno sveto mašo na prostem ob 9. uri. Prídiga je bila v nemškem in češkem jeziku. V ponedeljek sem šel zopet v B., kjer sem bil lahko pri sveti maši. Bil sem celo pri štirih svetih mašah, kar se še ni zgodilo, odkar sem na bojnem polju. Opravi sem ta dan tudi velikonočno spoved.

Še nekaj zanimivega. To se je zgodilo popoldne. Po menaži se malo vsem pred hišo na solnce. A kar naenkrat je okrog mene vse polno otrok. Bilo jih ni manj kot 15. Bili so fantički do 14 let stari. Zbero se in začno vojno, kakor so popreje vojake videli. Razdelijo se tako, da so na eni strani Rusi.

na drugi naši. En čas se dajejo v jarkih, kakor pravi vojaki, potem pa naskočijo. (Seveda tepejo se po otroško.) Oni, ki je Rus, se nima prav nič smejati, ker ga hitro naši zbijajo po tleh. Ko se Rusi spuste v beg, takrat se šele vidi, kako so otroci urni. In res — Rusi so stekli, naši za njimi in med potjo si vsak nabere kamenja, ki frči za sovražnikom, da je groza. Vse kriči: »Moskala za bič (ubiti!)« Rus pa beži. Potem je bilo kmalu po vojni. Fantiči so se razšli, jaz pa sem tudi počasi odšel v pekarijo, kjer sem dobil »Slovenca« in »Glasnik« ter sem čital.

Pogrešajo se sledeči vojaki:

Andrej Rus, 27. dom. pešpolk. 3. bat., 9. komp. Pojasnilo: Andrej Rus, Plešivica št. 8, pošta Brezovica pri Ljubljani.

Anton Maček, prej pri črnovojniškem maršbataljonu št. 10 v Galiciji, prideljen k domob. maršregimentu št. 3, 1. komp., 3. voj., vojna pošta št. 48, Pojasnilo: Frančiška Maček v Sp. Zadobravi št. 14, pošta D. M. v Polju pri Ljubljani.

Vprašanja in odgovori.

K. B. Boh. B. Obrnite se na zavarovalnico »Avstrijski Feniks«. »Slovenca« z dne 20. t. m. ima tozadevno obširno pojasnilo na zadnji strani.

M. S. Hausen. Pojasnilo in načrt Vam bo dal »Srečkovni zastop« v Ljubljani, ako mu pišete svoje želje.

M. U. S. Morate k prebiranju.

K. Š. Omota. Ni nikamor mogoče delati prošnje.

J. Š. D. Naj se zglaš pri okrajnem glavarstvu.

M. D. Se še ne ve, kdaj bodo zabori za one, katere vprašate. Ker ste se prijavili k strelcem, dobite lahko natančno pojasnilo pri voditelju Vaše čete.

Tedenska pratika.

28. majnika.

1. **Sv. German** od leta 554. škof v Paruzu. — 2. **Sv. Viljem**, akvitanški vojvoda, je živel na dvoru cesarja Karola Velikega, ki ga je jako čislal. Zmagovito se je bojeval tudi zoper Saracene, ki so s Španskega vdrli na Francosko. Pozneje se je vzlic cesarjevemu ugovarjanju odpovedal vsemu posvetnemu dostojanstvu, stopil v samostan, kjer je ponižno opravljal tudi najnižja dela. Umrl leta 812. — 3. **Sveta Emilija**.

Solnce v. 4. u. 10 m. — z. 7. u. 45 m.

Luna v. 8. u. 03 m. — z. 3. u. 03 m.

20. majnika.

1. **Sv. Maksimin** je bil v IV. stoletju stol. škof v Trevizu ob Reni. Sv. očak Atanzij je bil od njega gostoljubno sprejet, ko je bil preman iz Carigrada. A tudi Maksimin se je vrlo boril zoper krivoverski arijanizem ter je zahteval posebno na cerkvenem zboru v Sardiki. Umrl leta 349. — 2. **Sv. Konon**. — 3. **Sv. Restitut**. — 4. **Sveta Teodozija**, muč. — 5. **Sveta Ubaldeka**.

Solnce v. 4. u. 09 m. — z. 7. u. 46 m.

Luna v. 9. u. 21 m. — z. 3. u. 47 m.

30. majnika.

1. **Sv. Ferdinand**, kralj, španski deželni patron, Od leta 1217. do 1252. je vladal v kraljestvu Leonu in Kastiliji, bojeval se proti

Mavrom, ki so se takrat razpasovali v krasni španski drželi in zatirali krščansko vero. Ferdinand je bil vzoren in pravičen vladar, odlikoval se posebno po svojem gorečem češčenju blažene Device Marije. — 2. **Feliks I.**, papež, muč.

Solnce v. 4. u. 08 m. — z. 7. u. 47 m.

Luna v. 10. u. 22 m. — z. 4. u. 48 m.

31. majnika.

1. **Sv. Kancijan** s tovariši, muč. — 2. **Sveti Silvilj**. — 3. **Sveta Angela Merici**, rojena leta 1470. iz plemenite rodbine na Laškem, je v mestu Bresciji ustanovila nunski red Uršulin, ki se pečajo predvsem z vzgojo deklet. V Ljubljani imajo tudi svoj samostan. Sv. Angela je umrla leta 1540. — 4. **Sveta Petronila**, devica. — 5. **Blažena Kamila**, opatica.

Solnce v. 4. u. 48 m. — z. 7. u. 48 m.

Luna v. 11. u. 06 m. — z. 6. u. 03 m.

1. junija.

1. **Sv. Juvencij**, muč. — 2. **Sv. Gracijan**, muč. — 3. **Sv. Pamilij**, muč., je bil rojen v mestu Beritu v Fajnikiji iz plemenitih in premožnih starišev, pozneje se je nastanil v palestinski Cezareji, sv. Pismo je dal večkrat prepisati in prepise dal kristijanom, da čitajo Kristusovo življenje, v mestu je ustanovil veliko kknjžico, sam ap je tudi pisal njige, ki so se sicer izgubile, a svoje dni so jih hvallili celo mnogi cerkveni očetje. Pozneje je bil posvečen za mašnika, palestinski ces. namestnik Firmilijan ga je najpoprej pahnil v ječo in ker je zvesto zagovarjal sveto vero, je bil naposled z drugimi tovariši obsojen k smrti in obglavljen leta 309. — 4. **Sv. Prokul**. — 5. **Sveti Kaprazij**. — 6. **Sv. Fortunat**. — 7. **Sv. Firm**.

Solnce v. 4. u. 07 m. — z. 7. u. 49 m.

Luna v. 11. u. 37 m. — z. 7. u. 28 m.

2. junija.

1. **Sv. Marcelina**, muč. — 2. **Sveti Erazem**, muč. — 3. **Sv. Evgenij I.**, papež, umrl leta 657. — 4. **Sveta Blandina** (latinska beseda pomeni: laskava). Leta 177. so v mestu Lijonu na Francoskem hudo preganjali kristijane, ujeli so tudi bogaboječo devico Blandino, katero so najpoprej hudo trpinčili v ječi, naposled pa so jo v cirkusu zavili v mrežo in razdraženi bik je pomandral in razmrvaril njeno telo ob času cesarja Marka Avrelija. Zraven je doseglo več drugih kristjanov tudi mučniško krono, zlasti sv. Fotin, lugdunski škof, devetdesetletni starček.

Solnce v. 4. u. 06 m. — z. 7. u. 50 m.

Luna v. — u. — m. — z. 8. u. 50 m.

3. junija.

Praznik Sv. Rešnjega Telesa se navadno obhaja koncem majnika ali začetkom junija in je izmed najmlajših, obenem pa tudi najstarejših cerkvenih praznikov. Vpeljan je bil ta praznik po prikaznih sv. Julijane Alakok, belgijske nune. Po njeni smrti leta 1264. je papež Urban IV. razširil javno češčenje Sv. R. Telesa za celo cerkev in določil za to četrtek po trojiški nedelji.

1. **Častivredni Beda** (674—735), angleški redovnik, največji kršč. učenec svoje dobe. — 2. **Sveta Klotilda**, franc. kraljica, soproga kralja Klodvika, kateri je po slavni zmagi nad Alemani l. 496. po njenem prizadevanju sprejel sv. vero, sv. škof ga je krstil. Po smrti svojega moža je ustanovila veliko cerkvá, razdelila svoje premoženje ubogim ter se podala h grobu sv. Martina v Tours (Tur), kjer je skrito živela v priprostem stanovanju, skrbeč vedno za uboge in bolne. Umrla je leta 545. — 3. **Sveta Oliva**, devica.

Solnce v. 4. u. 06 m. — z. 7. u. 51 m.

Luna v. — u. 01 m. — z. 10. u. 09 m.

Vpoklic črnovojniških letnikov 1878 do 1890, 1892 do 1894, 1897 in 1865 do 1879.

C. kr. ministrstvo za dežel. brambo je odredilo, da se pospeši izpeljava ponovnega prebiranja črnovojniškov, rojenih v letih 1878 do 1890 in 1892 do

1894, kakor tudi, da se na podlagi cesarske naredbe z dne 1. maja 1915, drž. zak. šte. 109, izvede takojšnja prebiranje v letih 1897 in 1865 do 1872 rojenih, kakor tudi onih pozneje rojenih črnovojniškov, ki so po prejšnjih zakonitih določbah pred 42. letom izstopili iz črnovojniške obveznosti in so sedaj po črnovojniški noveli zopet vstopili v črnovojniško dolžnost.

K prebiranju morajo priti vsi črnovojniki zgoraj označenih letnikov brez razlike ali so služili ali ne.

Prebiranje se vrši:

Okrajno glavarstvo Kočevje:

V Kočevju za sodni okraj Kočevje dne **25. maja** za letnike 1878 do 1890 in 1892 do 1894; dne **6. junija** za letnike 1897 in 1865 do 1872;

V Ribnici za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče, in sicer dne **26. maja** za letnike 1878 do 1890 in 1892 do 1894; dne **5. junija** pa za letnike 1897 in 1865 do 1872.

Okrajno glavarstvo Črnomelj:

V Črnomlju za sodna okraja Črnomelj in Metlika dne **28. in 29. maja** za letnike 1878 do 1890 in 1892 do 1894; dne **4. junija** pa za letnike 1897 in 1865 do 1872.

Okrajno glavarstvo Rudolfovo:

V Rudolfovem za sodna okraja Rudolfovo in Trebnje dne **30. in 31. maja** za letnike 1878 do 1890 in 1892 do 1894; dne **3. junija** za letnike 1897 in 1865 do 1872, v Žužemberku za sodni okraj Žužemberk dne **2. junija** za vse letnike 1878 do 1890, 1892 do 1894, 1897 in 1865 do 1872.

Okrajno glavarstvo Radovljica:

V Radovljici za sodna okraja Radovljica in Kranjska gora dne **25., 26. in 27. maja** za letnike 1878 do 1890 in 1892 do 1894, dne **4. junija** za letnike 1897 in 1865 do 1872.

Okrajno glavarstvo Kranj:

V Kranju za sodna okraja Kranj in Tržič v dneh **28., 29. in 30. maja** za letnike 1878 do 1890 in 1892 do 1894, dne **3. junija** pa za letnike 1897 in 1865 do 1872; v Škofji Loki za sodni okraj Škofja Loka dne **31. maja in 1. junija** za letnike 1878 do 1890 in 1892 do 1894, dne **2. junija** za letnike 1897 in 1865 do 1894.

Dalje za vse letnike 1878 do 1890, 1892 do 1894, 1897 in 1865 v okrajnih glavarstvih:

Ljubljana (okolica):

V Ljubljani za sodna okraja Ljubljana (okolica) in Vrhnika v dneh **28., 29., 30., 31. maja in 1. junija;**

Ljubljana (mesto):

V Ljubljani v dneh **2., 3., 4., 5. in 6. junija;**

Kamnik:

V Kamniku za sodna okraja Kamnik in Brdo dne **7., 8., 9. in 10. junija;**

Litija:

V Višnji gori za sodni okraj Višnja gora dne 28., 29. in 30. maja; v Litiji za sodni okraj Litija dne 31. maja 1., 2., 3. in 4. junija;

Krško:

V Krškem za sodne okraje Krško, Kostanjevica, Mokronog in Rateče dne 5., 6., 7., 8. in 9. junija;

Postojna:

V Postojni za sodne okraje Postojna, Hirska Bistrica, Senožče in Vipava dne 28., 29., 30. in 31. maja.

Logatec:

V Logatecu za sodne okraje Logatec, Lož in Cerknica dne 1., 2., 3. in 4. junija; v Idriji za sodni okraj Idrija dne 5. in 6. junija.

Na za letnike 1865—1872 določenih dneh morajo povsod k prebiranju priti tudi vsi po 1. 1872. rojeni črnovojniki, ki so po prejšnjih zakonitih določbah pred 42. letom izstopili iz črnovojniške obveznosti in so sedaj po črnovojniški noveli zopet vstopili v črnovojniško delžnost.

Najnovejše vesti.**VOJSKA Z LAHI.**

Avstrijsko uradno poročilo o obmejnih bojih z Italijani.

Dunaj, 25. maja. Uradno se poroča: Na jugozahodu so na tirolski in koroški meji tu in tam prodrli manjši sovražni oddelki, po večini alpinci; kjer so zadeli na naše postojanke in bili obstreljevani, so se takoj obrnili.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Nemčija smatra vojno stanje kot ve-
ljavno tudi zanjo.

Berlin, 25. maja. (Kor. urad.) Z mero-
dajnega mesta se javlja, da dejstvo, da
Italija Nemčiji ni formalno napovedala
vojne, Nemčije ne ovira, da vojno stanje,
ki ga je Italija izjavila nasproti Avstro-
Ogrski, smatra kot bi bil izjaven tudi njej
sami.

VOJSKA Z RUSI.

Avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 25. maja. Uradno se poroča:
V srednji Galiciji so napadle zavezni-
ške armade močne ruske sile na bojni
črti od Sinjave do gornjega Dnjestra.
Armada generalnega polkovnika pl. Ma-
ckensena, v zvezi s katero se bojuje av-
strijski 6. armadni zbor, je vzela Radimno
in prodrla vzhodno in jugovzhodno od tega
mesta proti Sanu. Sovražnika, ki je s šte-
vilnimi protinapadi izkušal zopet osvojiti
izgubljeno ozemlje, smo povsod vrgli na-
zaj, izgubil je do 21.000 mož, približno 39
topov in nad 40 strojnih pušk. Armadi
generalov Puhalla in Böhm-Ermollija, ki
sta napadli jugovzhodno od Przemysla, sta
v srditih bojih pridobili na prostoru in
vrgli sovražnika čez nizino Bloniani. Boj
se nadaljuje na celi črti.

Sicer se položaj na severovzhodnem
bojišču ni nič izpremenil.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 25. maja. Veliki glavni stan:
Armada generalnega polkovnika pl.
Mackensena je včeraj severno od Prze-
mysla zopet pričela za ofenzivo. Napadi so
imeli zopet popoln uspeh. Močno utrjene
kraje Drohojow, Ostrow, Radymno, Vi-
soko, Wietlin, Markovinko in višine seve-
rozahodno od Obrowske, kakor vzhodno
od Kotule smo z naskokom osvojili. Do-
sedaj je padlo zavezniškim četam v roke
350 častnikov, nad 21.000 mož, 39 topov,
med njimi 9 težkih, in najmanj 40 strojnih
pušk. Rusi so imeli strašno velike izgube.

Ob Dubisi vzhodno od Rosienija so
napadle naše čete nasproti stoječe močne
ruske sile, jih porazile in vrgle z občutljivi-
vimi izgubami čez reko. Ujeli smo 2200
ujetnikov in zaplenili 3 strojne puške.
Dalje južno so se izjalovili mnogi deloma
zelo srditi napadi iz smeri Eiragola z veli-
kimi krvavimi žrtvami za sovražnika.

Najvišje vojno vodstvo.

**ZOPET VELIKA ANGLEŠKA BOJNA
LADJA POTOPLJENA.**

Carigrad, 25. maja. (Kor. ur.) An-
gleška linijska ladja »Triumph« je bi-
la popoldne v saroškem zalivu torpedi-
rana in se je potopila.

Angleška linijska ladja »Triumph«
je bila dolga 133 m, široka 22 m, glo-
boka 7,5 m. Vsebovala je 11.800 ton in
je imela 14.090 konjskih moči. Posad-
ka je štela 700 mož. V morje so ladjo
spustili leta 1903.

Dobre knjige.

Pregled avstrijsko-italijanskih bo-
jišč nudi v prvi vrsti slovenski zemlje-
vid Evrope, ki je izšel v zalogi Kato-
liške Bukvarne v Ljubljani. Zemljevid
nudi vsa evropska bojašča pa tudi celo
Italijo in popolen pregled Jadranskega
morja, ki utegne biti pozorišče velikih
pomorskih bojev. Zemljevid upošteva
tudi kraje onstran sredozemskega mor-
ja Tunis itd., v katerih je Italija vo-
jaško zaposlena. Zemljevid nudi seve-
da tudi točen pregled Dardanel, Bos-
pora in Črno morje z okolico v Evropi
in Mali Aziji. Dobrodošel bo torej za vse
potrebe, ker nudi enoten pregled vseh
krajev, ki so prišli in vtegnejo priti za
časa evropske vojske v pošte. Cena
2 K 40 vin. je zelo nizka. Na platno na-
lepljen in zložljiv v žepno obliko velja
ta zemljevid 6 K, s palicami za na ste-
no pa 6 K 50 vin.

Kot gobe po dežju poganjajo sedaj
novi takozvani pecivni praški, ponare-
jajo kar najbolj podobno slovite znam-
ke in se niti ne sramujejo na zadnje
strani svojih vrečic doslovno ponatis-
kavati preizkušene recepte drugih
tvrdek. Seveda so si že napravile sodbo

gospodinje, ki so poskusile te pecilne
praške. Največ takih izdelkov je brez
vsake vrednosti, povsem neprimerno
sestavljениh in naravnost pokvarijo
jedi, ki se imajo pripraviti; popolno ne-
vporabni so pa za takozvano vojno mo-
ko. Vsaki gospodinjji se torej svetuje v
njenem lastnem interesu, da zahteva
milijonkrat preizkušeno znamki »dr.
Oetkerja pecivni prašek Bakin« ali
»dr. Crata Treff pecivni prašek« in od-
klanjajo ponaredbe.

Dragoceno darilo za vse

Ljudi nam nudi mati zemlja v zdravilnih ze-
liščih, ki jih proizva v naš dobrobit. Ze pred
mno stoletji so poznali ljudje bol manjšajoče,
kašelj lajšajoče, osvežujoče in zdravilne zeli,
dandanes pa je poznanje zdravilnih zelišč do-
seglo svoj višek. — Fellerjev dobrodišeči rast-
linsko-esenčni fluid z zn. »Elsa-fluid« je pri-
pravljen iz najvažnejših teh rastlin, ki so se
pri revmatskih, protinskih, neuralgičnih in dru-
gih bolečinah pri kašlju, hripavosti, slabostih,
ranitvah, izpuščajih in oteklinah izkazale kot
bol lajšajoče in razkrajajoče. — Lekarnar E. V.
Feller, Stubica, Elzatr g. št. 16 (Hrvatska) pošlje
12 steklenic za 6 kron poštne prosto. — Iz
najučinkovitejših sestavin rabarbarske koreni-
nice so sestavljene Fellerjeve odvajajoče »Elsa-
kroglice«, od kojih stane 6 skatljic 4 kron 40 vin.
poštne prosto. okos — — —

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj, 22. maja: 85. 37. 87. 5. 24.
Trst, 19. maja: 67. 38. 11. 79. 76.

SKRIVALNICA.

Kam si pa šel Francek?

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,
n. z. dež. življ. in rentne, nezg. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživeje in smrti,
otroških dot. rentna in ljudska, neznodna in
jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.
Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov.
že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1913 K 170.217.149-00
Stanje gar. fondov koncem 1913 K 43.424.406-17
V letu 1913 se je izplačalo za-
varovancem na dividendah
čistega dobička . . . . . K 432.232-66
Kdor namerava življenjsko zavarovanje, naj se v
lastno korist obrne do gori imenovane podružnice.

Prospekti zas' onj in poštne prosto.

**Sposobni zastopniki se
sprejmejo pod najugod-
nejšimi pogoji.**

A 102/14/28

Prostovolj. sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Radovljici: je po prošnji lastnikov-dedičev po dne 1. septembra 1914 mrtlem posestniku Nikolaju Arh iz Spod. Gorij št. 26 na prodaj po javni dražbi sledeče nepremičnine, za katero se je ustanovila pristavljena izključna cena, in sleer:

zemljišče	vl. št.	izključna cena
vise št. 26 v Spod. Gorjah s hlevom	1524	K 40 h
svinjak	12	" "
senica	20	" "
pare. št. 557 stavbišče zajedno s hišo	87	" 80 "
pare. št. 384 njiva 439 m ²	237	" 02 "
pare. št. 854/9 gozd 1 ha 18 a 51 m ²	102	" 54 "
pare. št. 971/125 gozd 1 ha 32 a 54 m ²	74	" 30 "
pare. št. 982 travnik 24 a 10 m ²	179	" 43 "
ali skupaj za	2240	K 49 h

Prodajalo se bodo po parcelah s pridržkom, da se odda potem celo zemljišče, če bi ponudek presegal svoto ponudkov za posamezne parcele.

Dražba se bo vršila dne 7. junija 1915 ob pol 10. uri dop. v Spodnjih Gorjah št. 36.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo. Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno. — Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri sodišču soba št. 30 med uradnimi urami in pa na dan dražbe na licu mesta.

C. kr. okrajno sodišče v Radovljici, odd. I. dne 16. maja 1915.

Hlapec trezen, vojaščne prost, se sprejme k boljši hiši v bližini Ljubljane. Mesečna plača 30 K. Naslov pove upravništvo „Domoljuba“ pod št. 1092 (ako se pošlje dopisnica ali znakka za odgovor). 1092

Več koscev sprejme od 31. maja dalje Ivan Ogrin na Laverca. Plača po dogovoru. 1117

Kdor ima na prodaj kakršnekoli poljske pridelke, živila

ter drugo blago domačega izdelka, dobi dobrega kupca, če piše na „Prvo ljubljansko delavsko konzumno društvo v Ljubljani“ posebno se iščejo vsakovrstna žita, ajda, krompir drva itd. Cene po dogovoru. Plačilo takoj! Društvo ima svoje prodajalne na Kongresnem trgu št. 2 in Zaloški cesti št. 15 ter na Glincah št. 214. 938

!! Agitirajte za „Domoljuba“ !!

Volno ovčje, oprano in neoprano kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjem plačilu, ter plačam vojnje sam. Veletrgovina R. Stermecki, Celje št. 10, Štajersko. 913

1 steklenica 2 kroni. Ceniki zastonj in franko.

Prot i okuženju

se moramo tembolj zavarovati, ker nastopajo zdaj z večjo močjo bolezni, kakor škrlatica, ošpice, koze, kolera, tifus. Zato naj se uporablja povsod, kjer so take bolezni, razkuževalno sredstvo, ki mora biti v vsakem gospodinjstvu. Najbolj primerno razkuževalno sredstvo sedanjosti je neoporečno

LYSOFORM

ki se dobi brez duha, nestrupeno in poceni v vsaki lekarni in drožeriji po 90 vin. Učinek Lysoforma je hiter in gotov, radi česar ga priporočajo zdravniki za razkuževanje na bolniški postelji, za izpiranje ran, oteklin, za antiseptične obveze.

Lysoform-milo je prijetno toaletno milo, ki vsebuje Lysoform in učinkuje antiseptično; lahko se rabi za najobčutnejšo kožo. Naredi kožo mehko in prožno. Znanprej boste rabili samo to izberno milo, ki je le navidezno drago, a je uporaba prav ekonomična, ker milo dolgo traja. Komad stane K 1-20.

Lysoform s poprovo meto je močna antiseptična ustna voda, ki slab duh iz ust takoj in gotovo odstrani in zobe beli in ohrani. Lahko se tudi rabi na zdravnikovo odredbo pri katarjih v grlu, kašljanju in nahuodu za grgranje. Par kapljic zadostuje na eno kupico vode. Originalna steklenica stane 1 K 60 vin. Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in razkuževanje“ pošlje na željo zastonj in poštine prosto kemik Hubmann, Dunaj XX, Petraschg. 4.

Kupi se kisl o zelje in repa

Ponudbe na upravništvo „Domoljuba“ pod »Zelje 1066«. 1066

Najboljša kosa

se dobi samo pri prvi gorenjski razpošiljalnici

Ivan Savnik Kranj št. 151 (Gorenj.)

Gorenjska kosa			
65,	70,	75,	80 cm
6 ¹ / ₂ ,	7,	7 ¹ / ₂ ,	8 peči

stane samo kron 2.—, 2-20, 2-40, 2-60

za katero se garantira. Kdor naroči deset kosov skupaj, se mu pošlje poštine prosto! Zahtevajte krasni, ilustrirani cenik zastonj!

Kuverte s firmo,
- - pisma, - -
- račune itd -
izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani.

OSTANKI novega blaga za obleke, izgotovljeno perilo in najnoveše svilnate rute so došli na zalogo. Ostanke prodajajo se vsako srečo in soboto za skoro polovične cene na zalogi pri podjetju „HERMES“ bratov Vokač, v Ljubljani v Selenburgovi ulici št. 5, v prvem nadstropju, nasproti pošte. — Ostanke pošiljamo s pošto vsak dan, takoj ko dobimo naročilo. — Zahtevajte cenik od ostankov, perila in rut. Naslov za pisma zadostuje:
Podjetje „HERMES“ Ljubljana
Selenburgova ulica št. 5 D.
520

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 38 v hiši Zadrzne Zveze Nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice
— Ustanovljena leta 1911. —

Hranilnica kmečkih občin sprejema in obrestuje hranilne vloge po Rentni davek plačuje iz svojega. — Družne knjižice vrožnih denarn. za vodov sprejema kot gotov denar ter se obrestovaje ne prekine. — Hraniln. kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo c. kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika c. kr. dež. vlade v Ljubljani. Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

4¹/₂ %

VOJAKI ki prihajajo iz bojišča so podvrženi raznim trebušnim boleznim. Izvrsten pripomoček proti temu je 1048

KONJAK

(pristno vinsko žganje)

ki se dobliva na drobno in debelo pri »Gospodarskem društvu« v Baderni, Istra.

Jšče se 14 do 16 letna deklica

dobra računarica, iz poštene in krščanske hiše, najraje z dežele, v trgovino s špecerijskim blagom in s tobačno zalogo. Obrniti se je glede sporazuma na g. Alojzijo Strel, trgovko v Mokronogu na Dolenjskem. 1076

Zahtevajte

zastoj in poštnine prosto moj glavni cenik s 4000 slikami ur, zlatine in srebrnine, glasbil, predmetov iz usnja in jekla, potrebnih za gospodinjstvo in toaleta, orožja, municije itd.

Prva tovarna ur

Jan Konrad, c. in kr. dvor. ni založnik Brüx št. 781 (Češko).

Nikelnaste Roskopf-ure K 3.90, 4.20, 5.—, Srebrne K 8.40, 9.50. — Nikelnaste budilke K 2.90, Budilke z dvojnimi zvoncem K 4.—.

Pošilja se po povzetju. — Nikak riziko! Zamena je dovoljena ali denar nazaj!

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO NAJ:
BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE:
ZIJE CESTA ŠT. 14 NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA ZAH:
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

Posebno letos je veliko ležče na dobrem poljskem orodju, da se delo z lahkoto in hitro opravi, vsled tega naj vsak kosa naroči le pri gospodu 762 12

F. S. Škrabar v Višnjiqori,
kateri že več let razpošilja priznано najboljšo, garantirano dobro

TURŠKE KOSE

v dolgoti	56	61	67 cm	72	78	in	84 cm
po	K 1.90			K 2.90			

Pri naročilu na 10 komadov skupaj poštnine prosto na vsako postajo. Prepročajski dobe primeren popust.

Toplo priporočamo vsem rodbinam

krasne ostanke blaga

za obleke, suknje, bluze, srajce itd.

Novih lepih vzorcev

5 kg zavoj K 15.—, lepša vrsta zavoj

K 20.—, najlepša vrsta zavoj K 25.—

franko po povzetju pošilja:

A. Jelinek, l. češka tkalnica v Jimramově (Morava).

Zelo toplo priporočeno. Kdor poskusi, kupi novič.

Obleče so lahko cela rodbina!

Oučjo volno

vsake vrste, oprano in neoprano

kupim po najvišji ceni!

Prevzamem vsako množino proti gotovini. Vožnino po železnici ali pošti plačam sam.

I. Grobelnik

Ljubljana - - Mestni trg št. 22.

Stanje vlog čez 22 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Unlon“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč

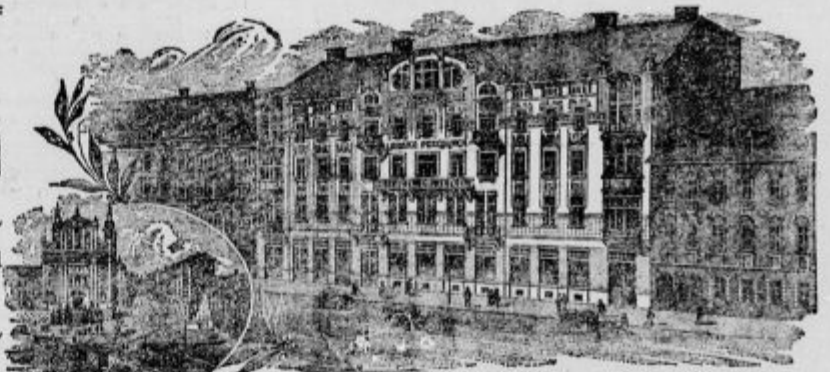
tudi cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ %**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Dr. Josip Dermastia, Anton Kobi, deželni poslanec, posestnik in trgovec, Breg p. G. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in ravnatelj »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Kava

50^{0/10} ceneje!

Ameriška štedlina kava, lepo dišeča, izdatna in štedljiva 5 kg vreča za poskušnjo K 11 - post. prosto po povzetju. Po kilograma prvovrstnega finega čaja za K 2-20 pošlje A. Schapira št. 473, izvor kave in čaja, GALANTA.

OROŽJE in KOLESA
na obroke. Posamezni delinajeseji li. ceniki zastoj.

F. Dušek, tovarna orožja, «Coles, šivalskih strojev. Opočno ob drž. žel. 2125, Češko. 5357

Naročajte „Slovenca“

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
ŠEPIČEVSKA POKRAJINA DR. FR. DERGANČ

SUKNO PERILO OBLEKE ČEVLJE OSTANKE

In razne blago pošilja po najnižjih cenah Jugoslovanska razpošiljalna
R. STERMEČKI v Celju štev. 305, Štajersko.

Zahtevajte nastojni cenik s slikami čez tisoče stvari. Pri naročilih iz Amerike, Nemčije in Balkana treba denar naprej poslati.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Velika svota denarja
se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošil-

5%

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranjšijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 K.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

II. podpredsednik:

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v p. v Ljubljani; Dr. Ferdo Cekal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruđen, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Nohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimn. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, prot. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Cadež, katehet v Ljubljani; Ivan Miškar, profesor v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Avgustin Zajec, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Vsak petek, vsako nedeljo

se ustavi, ta ničvredna „Bazar“-ura, katero sem kupil šele pred nekaj tedni. Ni čuda! Pokrov se zapira slabo, tako, da uhaja vedno prah v notranjost. Kolesje teče na medenih ploščah, mesto na rubinih; pri navijanju mi je pero že dvakrat počilo, ker nobene opore nima. Spirala izkoči pri vsakem potresljanju, ako je toplo, gre ura prehitro, ako je pa mrzlo, zaostaja, tako, da nikoli ne pridem ob pravem času, kratko, to je grozno. V tem oziru res zavidam svojega brata za njegovo fino uro; ista se dobro zapira, teče na rubinih, ne da se previti, gre natančno pri sekundah, da ima res pravo veselje ž njo. Zadosti sem se že jeziti! Se danes si naročim dobro uro pri svetovni tvrdki H. Suttner, Ljubljana št. 1.

Krone		Krone	
Št. 410. Nikelnasta ura Roskopf, 36 ur idoča	4 10	Št. 791. Srebrna tula Roskopf-ura, dvojni-pokrov	16 00
Št. 719. Srebrna remontoir-ura	7 80	Št. 38. Amerikanska double zlata verižica, moderna fazona	5 00
Št. 721. Srebrna remontoir-ura, 6 kamnov	11 50	Št. 805. Nikelnasta verižica	1 50
Št. 723. Srebrna cilindar-remontoir-ura, s 6 kamni in z močnim pokrovom	11 70	Št. 125. Amerikanska double zlata zavratna verižica, 45 cm dolga	1 80
Št. 727. Srebrna remontoir-ura, 6 kamnov, gravirano kolesje, močen pokrov	12 —	Št. 1023. Srebrni rožnivec, zelo lepo izdelan	4 00
Št. 746. Srebrna remontoir-ura, dvojni pokrov	13 50	Št. 189. 14 karatni zlat prstan s kamnom	7 80
Št. 533. Srebrna „IKO“-ura, 15 kamnov, zelo natančno idoča	19 —	Novo zlato, prstan s kamnom	3 00
Št. 535. Srebrna Roskopf-ura, dvojni pokrov	12 80	Št. 1285. 14 karatni zlati uhani z lepimi kamni	2 —
Št. 520. Srebrna Kavalir-ura, dvojni pokrov, posebno tanka plošča, 15 kamnov	19 50		

Razpošilja se po povzetju ali pa se denar v naprej pošlje. — Za neugajajoče stvari se denar nazaj pošlje.

Bogato ilustrovani cenik s tisoč podobami zahtevajte zastoj in poštine prosto.

Svetovna razpošiljalnica **H. Suttner** samo v Ljubljani št. 1 nima nobene podružnice.

Največja specialna trgovina za boljše ure.